

Opwekking tot getrouwe deelneming in het maandelijksch gebed voor de uitbreiding van het evangelie.

<https://hdl.handle.net/1874/353210>

gfc -

4

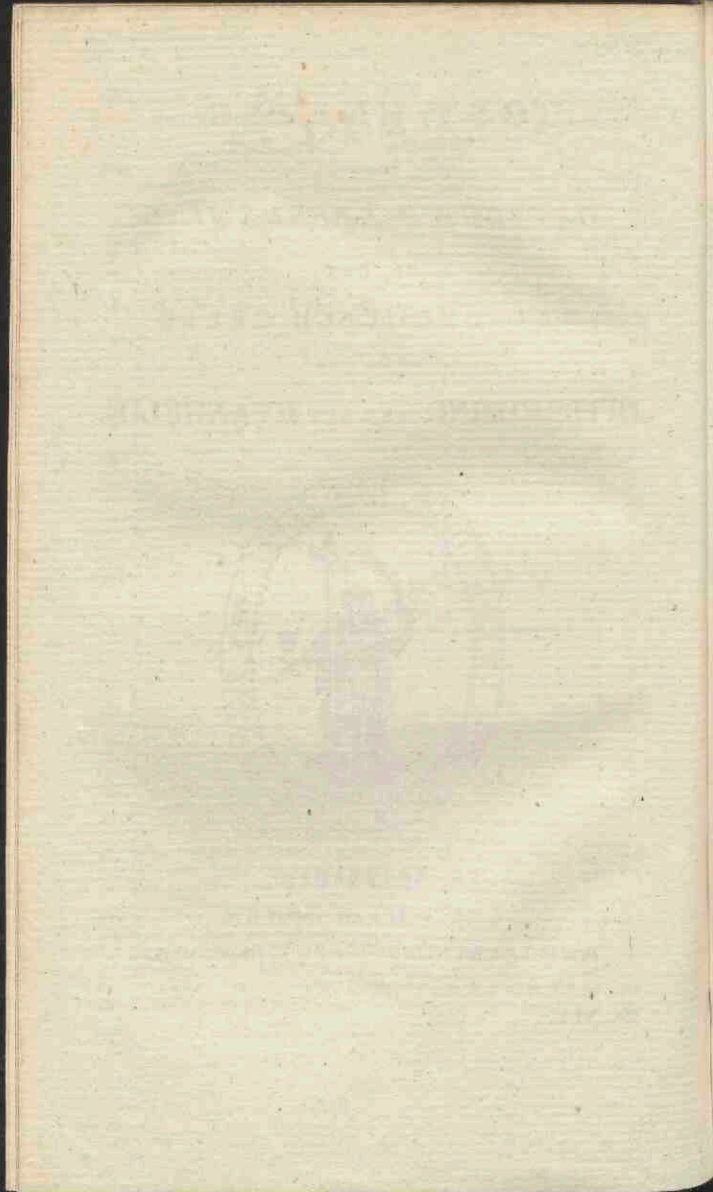
OPWEKKING
TOT
GETROUWE DEELNEMING
IN HET
MAANDELIJSCH GEBED
VOOR DE
UITBREIDING VAN HET EVANGELIE.

TE ROTTERDAM,
bij M. WIJT & ZONEN,
Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1832.

No. XLV.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendelinggenootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes, ter bevordering van Evangelische kennis en Godzaligheid, ook bij mingeoefenden; —
namelijk: R. J. VAN DER MEULEN, B. VAN MARKEN, J. CLARISSE, A. L. M. Phil. et Theol. Doct. en Prof., A. DE VRIES, L. EGELING, J. C. VORSTMAN, R. ADRIANI, *Predikanten te Amsterdam, Hoorn, Leyden*

en Rotterdam; overeenkomstig hun Ambt en Bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen Landgenooten aan; erkennende intusschen geene Uitgave voor echt, dan welke door eenen hunner, of door de Drukkers dezes, onderteekend is.

M. Wijt Stonen

Onder vele dingen, waarover een opregt aanhanger van Jezus Christus zich dikwijls bedroeft, althans bedroeven moet, is ook de traagheid en laauwheid tot en in het bidden, die hij meermalen bij zich zelve bemerkte. Wat ons altijd eer en zaligheid moest zijn, is ons soms koude en lastige pligtpleging. — Och! hoe dikwijls rezen wij met schaamte op van onze knien en moesten bij ons zelve zeggen: »ik sprak wel vele woorden, maar het was geen bidden.» Nog meer bedroeft ons dit, als wij opmerken, dat de gebeden, die met den meesten ernst en aandrang moesten geschieden, niet zelden de flauwsten zijn. Met vele hartelijkheid bidden wij, en houden wij aan in het gebed, als ons huisgezin, of onze stad, of ons vaderland zich in hoogen nood be-

vindt: maar het gebed voor onze hoogere geestelijke belangen, en nog meer, voor de bekeering en behoudenis van onze medemenschen; het gebed voor het heil van de gemeente onzes Heeren blijft dikwijls achter, of is niet veel meer dan lippenwèrk. — Ik maak onze krankheid immers niet erger dan zij is? Mij gaat het zoo, mijn Broeder! doch misschien zijt gij hierin beter dan ik.

Maar, hoe dit ook zijn moge, allerduidelijkst is deze laauwheid en traagheid, als wij zien, hoe velen er zijn in alle de gemeenten van ons Vaderland, die zelden of nooit deelen in de gemeenschappelijke gebeden, die maandelijks ten zelfder uur op honderde plaatsen in de Christenheid ten Hemel opklimmen, om de verbreiding en vruchtbaarmaking van het dierbaar Evangelie over geheel de aarde. Het kan ons wel niet bevreemden, dat zulke menschen, die onverschillig zijn omtrent hunne eigene bekeering en behoudenis, zich ook de zielen hunner medemenschen niet aantrekken, maar bedroevend, beschamend en veelzins

onbegrijpelijk is het, dat menschen, die dagelijks zich zelve en hunne eigene zielen aan Gods genade opdragen; die Jezus Christus en Zijn Evangelie liefhebben, die er van overtuigd zijn, dat er geen andere naam onder den Hemel is, waardoor wij zouden kunnen zalig worden; — droevig, zeg ik, beschamend en mij hoogst bevreemdend is het, dat zulke Christelijk-gezinde menschen, zulke vrienden van God en den Zaligmaker, niet meerder lust en liefde betoonen om zich te vereenigen met hen, die zamenkomen om uit één hart en met éénen mond te bidden: *„Hemelsche Vader, Uw naam worde geheiligd! Uw Koningrijk kome!”*

Ik voel mij opgewekt om ieder, die dit boekje lezen wil, en vooral ulieden, opregte liefhebbers en aanhangers van onzen Heere Jezus Christus! hierover een vriendelijk woord toetspreken: niet zoo zeer om ulieden te bestraffen, — hierin wil ik liefst met mij zelve beginnen, — maar om u te bepalen bij een verzuim, waardoor gij u zelve groote

schade doet en niet welbehagelijk kunt zijn in het oog van uwen Heer. Ik zal hier toe dan ook geene veelheid van woorden, geene wijdloopige redeneringen gebruiken, want de zaak spreekt te duidelijk voor ieder, die onbevooroordeeld hooren wil. En dit moet immers ieder willen; die zich een leerling van Jezus noemt? — Ik wil dan beproeven u te overtuigen, *dat het betaamd en nuttig is voor ons, te deelen in de gemeenschappelijke gebeden om de uitbreiding van het Evangelie over de aarde.* Dan wil ik met u nasporen, welke desniettegenstaande de oorzaken zijn, *waardoor eene hartelijke, trouwe deelneming aan deze gebeden, bij velen wordt verhinderd,* opdat ik deze hindernissen voor u mogt uit den weg ruimen.

Ik onderneem hierbij iets, waarvan ik mij soms *veel* — soms *weinig* vrucht beloof. Weinig vrucht beloof ik mij van dit boekje, als ik denk hoe vele jaren reeds die biduren in zeer vele gemeenten hebben plaats gehad, terwijl eene menigte der Godsdien-

stigste menschen achter bleef en nog achter blijft. — Het ontbrak dus u, mijn achterblijvende Broeder! niet aan den tijd en de gelegenheid om hierover natedenken. Dit hebt gij immers gedaan? De zaak is toch van dien aart, dat zij ten minste wel een bedachtzaam nadenken waardig is. Ik durf meer zeggen: zij eischt dit van u. Het geldt hier de vraag: »Zal ik met mijne mede-Christenen, die te dezer uur niet ver van mijne woning, in liefde zamen komen, om naar het bevel van onzen Heer te bidden: *Hemelsche Vader! Uw Koningrijk kome!* vereenigen in dit gebed, of zal ik te huis blijven?» En als gij nu na rijp en gemoedelijk beraad denkt en blijft denken, dat gij met die gebeden niet te doen hebt, en dat het dus beter is, (gij kiest immers het beste?) dat het beter is daar niet te komen; hoe zou ik dan met mijne redenen u tot een andere zin brengen kunnen? Deze onaangename gedachte zou mij bijna doen besluiten de pen neêrteleggen en geen' vergeefschen arbeid te doen.

Maar neen! *veel* vrucht beloof ik mij van deze vriendelijke opwekking, als ik bedenk, hoe goed en waardig de zaak is, en hoe zeer zij zich zelven aanprijst; als ik bedenk, dat het een kenmerk is van een echt Christelijk bestaan, dat men niet wijs is in zijne eigene oogen, maar een' broeder, die ons vriendelijk toespreekt, gaarne wil hooren; als ik bedenk, dat belangstelling in den Heer Jezus Christus en zijn Evangelie, mij opwekt om dit woord te spreken, en dat het mijne bede is tot Hem, dat ik hier door eerst mijzelve (want hier ben ik mijzelve de naaste) eerst mij zelve, en dan ook mijne medebroeders en zusters moge opwekken, tot meer belangstelling, meer ijver, meer hartelijkheid voor de uitbreiding van de genade-heerschappij des gezegenden Verlossers, en langs dien weg, voor het heil der wereld. Ik verzoek u dan vriendelijk, dat ge deze bladen met zachtmoedigheid en toegenegenheid leest.

Misschien denkt ge: » maar wie doet mij dat verzoek? » Dit te weten is voor u van minder belang, omdat niet het gezag en de

waarde van den persoon, die hier spreekt, maar het gezag en de waarde zijner woorden u moet overtuigen. Daar ge mij niet kent, kunt ge nu zonder ingenomenheid vóór of tegen mij, de zaak zelve overdenken. Daarom ook geeft ons *Zendelinggenootschap* even gelijk het *Traktaatgenootschap* hare Stukjes zonder naam, omdat niet een dwaalziek, zondig mensch, maar de waarheid zelve, voor zich getuigen moet, en zoo zal zij, gelijk ik hoop, ook hier getuigen in uwe harten.

Het is betamentlijk, dat wij gaarne en willig deelen in de plegtige gebeden, die gemeenschappelijk, op gezette tijden door velen geschieden, om de uitbreiding en vruchtbaarmaking der Evangelie-prediking op aarde.

Nadat de Christen-volken in onderscheidene landen, sedert dertig, veertig jaren, zich de zaak der uitbreiding van het Evangelie over de aarde hebben beginnen aantetrekken, met meer ernst en inspanning van krachten, dan dit vóór dien tijd geschiedde, heb ik mij meermalen verwonderd, hoe het

mogelijk ware, dat men zoo langen tijd hieromtrent zoo onverschillig en achterlijk was; te meer, daar toen reeds wijze en godvruchtige Leeraars hiervan spraken, als van een hoogst zondig verzuim, waardoor een Christen volk, dat met de Evangelie-prediking begunstigd was, zich Gods ongenoegen waardig maakte. Maar nog vreemder is het, dat, na dat men deze zaak meer begon ter harte te nemen, velen echter dit werkeloos aanzien, even als of het hun geheel niet aanging. Ik spreek nu niet van deelneming door geldelijke bijdragen: dit toch kunnen velen niet dan zeer moeilijk doen: maar ik spreek van deelneming door hartelijkheid, door aanprijzing, door gebeden. Ik durf het nauwelijks zeggen, en evenwel het is zoo: bij velen, ook wel Christelijk-gezinde menschen, schijnt de verbreiding en bevordering van het grootste heil op aarde geen gebed waardig te zijn; geen gebed, waarin zij deelen kunnen uit den mond en uit het hart, niet van eenen Voorganger die hun vreemd is, maar van Leeraars, uit wier mond en

hart zij gaarne het goede woord Gods hooren; van Leeraars, die zij hoogachten en vertrouwen, en met wier gebeden zij in de gewone zamenkomsten der Gemeente gaarne instemmen. Nog meer: het is een gebed met hunne mede-Christenen, met hunne broeders en zusters, met wie zij zich gaarne bij andere gelegenheden hartelijk vereenigen zouden. Is dit niet vreemd? Ja! het is nog wel erger dan vreemd.

Dat het bidden, het gemeenschappelijk bidden, het bidden in en met de Gemeente in derzelve zamenkomsten, het bidden met ons huisgezin, het eenzaam gebed; — dat dit gedurige bidden eene goede, betamende en heilzame zaak is, dit stemt ieder mijner lezers, die *bidden* geleerd heeft, mij van voller harte toe. o Ja! zegt gij, zonder bidden kan ik niet leven. Er is dan ook naauwelijks eenige Christelijke oefening, waartoe wij in de H. Schriften door leer en voorbeeld meerder en ernstiger worden opgewekt en aangemoedigd, dan *het gebed*. Ook het gemeenschappelijk gebed in bijzon-

dere zamenkomsten keurt ge goed; gij geloofd: *waar slechts twee of drie in des Heeren naam om zijnentwil, ter zijner eer, en voor zijne zaak zamen zijn, daar is Hij in het midden* (1). Gij hebt misschien ook meermalen de kracht en den troost van deze gemeenschaps-oefening der heiligen ondervonden. Maar gemeenschappelijk zamen te komen om het eigen voorschrift des gebeds, hetwelk de Heer Jezus zelf ons gegeven heeft, bepaaldelijk tot het onderwerp van ons bidden te maken, dat schijnt aan velen niet te behagen. Hoe is het, mijn Broeder? Rekent gij het onnoodig? rekent gij het overtollig? of is de zaak het u niet waardig? of bidden wij in onze zamenkomsten niet in uwen zin, zoodat gij er u niet mede kunt vereenigen? Zeg het ons! wij willen gaarne van u beter leeren. — Neen! gij doet niet wel.

(1) Matth. XVIII: 20.

*Het is betamend ons tot dat bidden te vereenigen:
de liefde tot den Heer Jezus Christus
vordert dit van ons.*

Jezus Christus! Wij kennen die gezegende namen; wij weten het, Wien zij aanduiden. O! dat wij dit regt wisten en steeds bedachten! dan zouden wij elkander niet tot het gemeenschappelijk bidden, om de bevordering van zijne kennis en genade op de aarde, behoeven optewekken. Hij is het, die, hoewel Hij de eenige en eigene Zoon van God is, den troon Zijner Majesteit verliet voor ons onwaardigen; die een dienstknecht werd, en zich zelve gewillig overgaf in het lijden des doods, opdat Hij ons van dood en verdoemenis verlossen zoude. — Hoe zullen wij Hem noemen? Onze taal is te arm om zijne dierbaarheid en heerlijkheid uitte drukken. Hij is onze Middelaar, Verlosser, Voorspraak, de Herder en Opziener onzer zielen, daarboven aan de regterhand Gods zijns Vaders. Hij is ons leven, onze hope. Alles hebben en verwachten wij om en door Hem; niets

zonder Hem; Hem komt ons geheele hart, al ons vertrouwen, alle onze eerbiediging, liefde en dankbaarheid toe. — Maar wat zullen wij Hem wedergeven voor alle zijne barmhartigheid en gunst? Och! hoe weinig hebben wij, tot hiertoe, gedaan, gedragen, overgegeven voor Hem, voor zijne zaak, voor zijne eer en heerlijkheid! Indien Hij ons riep tot de zwaarste opofferingen; indien wij vader en moeder, vrouw en kinderen, huis en goed moesten verlaten om zijnen wil, zou Hij dit, en nog meer dan dit, niet waardig zijn? Zou de liefde die Hem van ons toekomt en de behoudenis onzer zielen, dit niet van ons eischen? Tot zulk eene proeve van onze liefde en trouw roept Hij ons nog niet. — Maar, als wij nu niet zoo veel voor Hem, voor zijne zaak en eer over hebben, dat wij ons willen vereenigen tot het gebed om de uitbreiding van zijne kennis, om de vermeerdering van het getal zijner liefhebbers en volgelingen op aarde, wat moeten wij dan van den ernst en de hartelijkheid onzer liefde denken? — O! mijne

mede-Christenen! die het pand zijner liefde aan uw voorhoofd hebt ontvangen, hoe kunt gij stil in uw huis blijven zitten, of misschien wel in onbeduidend gezelschap uwen tijd doorbrengen, terwijl niet ver van uwe woning, anderen, en daar onder niet weinige van zijne hartelijkste en trouwste vereerders, zich vereenigen in de bede: *Vader! verheerlijk Uwen Zoon!* onderwerp velen aan Hem en aan Zijne heerschappij! — Zoo dacht Paulus niet, die aan de Gemeente der Thessalonicensen schreef: *Wij bidden altijd voor u, opdat de naam van den Heere Jezus Christus, verheerlijkt worde in u en gij in Hem* (1). Of is zoo iemand een opregt Christen, die de heerlijkheid van Jezus Christus niet lief heeft en zoekt?

Maar dit is het eenige niet, wat ons moet dringen;

Ook de liefde tot onze medemenschen, moet ons tot trouwe deelneming aan deze gebeden krachtig opwekken.

Hoe rampzalig is de mensch, die geene

(1) 2 Thess. I: 11, 12.

de minste kennis heeft van zijnen goeden en grooten Schepper, van den eenigen Zalig-maker van zondaren! Hoe diep gezonken, hoe jammerlijk ellendig zijn vele heidensche volken! gij hebt het wel gehoord of gelezen wat botte afgoderijen en bijgeloovigheden, wat schandelijke onreinheid, wat ruwe wreedheden onder hen heerschen. Daar aanbidt men een hout of steen; daar offert men zijne slaven, zijne eigene kinderen, zich zelve aan een gruwzaam beeld; daar laat men zich verpletten onder de zwaarte van een' afgodswagen; daar vereenigen zich mannen en vrouwen onder elkander gelijk de beesten; daar slaan kinderen hunne ouders dood, wanneer deze te oud en zwak zijn geworden om zich zelve te verzorgen; daar verbranden weduwen zich zelve levend met de lijken hunner mannen. En al is de menschheid, waar zij buiten het Christendom leeft, niet overal zoo vreesselijk verbasterd, al is er in sommige heidensche landen eenige meerdere redelijkheid en beschaving; och! er is niet te min zoo vele

verblindings, onkunde, bijgeloof, boosheid en jammer. Paulus zegt van hen: *Zij leven zonder God en zonder hope in de wereld. Zij zijn verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid, die in hen is, en door de verharding van hun hart* (1). En zoo verblind, zoo boos, zoo ellendig is nog het grootste gedeelte van het menschdom.

Maar wij behoeven niet zoo ver te gaan om de heerschappij en ellende der zonde optemerken. Nabij ons en rondom ons kunnen wij dezelve zien en hooren; denklijk nog wel in mindere of meerdere mate in onszelven: maar ook vooral in onze gedoopte medemenschen, die midden in het Christendom in diepe onkunde, verblindings en onverschilligheid leven. O! welk eene uitspatting van allerlei onreinheid en ongerechtigheid onder het menschdom! En tegen die doodelijke verbastering der menschelijke natuur, is maar één geneesmiddel: gij kent het, mijn lezer! zoo ik hoop, bij eigene

(1) Eph. II: 12, Hoofdst. IV: 18.

ondervinding. Het is de regte kennis van God en den Heer Jezus Christus. Daarom zijn er ook wel onder u, die gaarne een Bijbel, een goed boek, een nuttig Traktaatje aan zulke ongelukkige en van God en Christus vervreemde menschen uitreiken, die hun ook wel eens een vriendelijk woord van vermaning en waarschuwing toespreken: maar dit kunt ge aan die vergelegene Heidenen niet doen. Bovendien weet ge wel, dat het menschelijke hart voor alle die goede woorden en vermaningen moet geopend worden door Hemelsch onderwijs. Nu! dit weten ook uwe broeders en zusters, die zamenkomen tot het gemeenschappelijk gebed; velen hunner zijn er diep van overtuigd; zij wachten den zegen van het Evangelie niet enkel van de dienst en ijver der Leer-aars en Zendelingen, van de verspreiding des Bijbels, van de oprigting van scholen voor de kinderen der Heidenen: maar zij erkennen, dat het God is, die het geloof en de bekeering werkt. Daarom komen zij in ootmoedige erkentenis van die genade, en

uit medelijdende liefde tot hunne ongelukkige medemenschen te zamen, en bidden met Mozes: *Och! dat de Heer Zijnen Geest over hen gave!* en met Paulus, dat zij mogen *ontvangen den geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van God, verlichte oogen des verstands* (1). Wat kunt gijlieden, die niet mede bidt, hier tegen hebben? Uw geweten, uwe Christelijke overtuiging moet dit gebed goedkeuren. En waarom blijft gij dan terug? Gij gelooft immers ook in den Heiligen Geest?

Er is nog meer, waarom het betamend is, in deze gebeden mede intestemmen.

*De liefde voor de eer van God, vordert
dit ook van ons.*

Wij menschen, zijn geschapen om God te verheerlijken. Wij moeten Priesters zijn hier op aarde, om als in Zijnen Tempel, den lof van al het schepsel tot Hem te brengen. Dit doen de Engelen in den hemel; dit deed de mensch — helaas! maar

(1) Num. II: 29. Eph. I: 17.

zeer korten tijd — hier beneden in het Paradijs. De zonde heeft ons verbasterd, en nu zijn wij in plaats van vereerders van dien goeden en grooten God, oproermakers, weerspannelingen tegen Hem geworden. O hoe ver kan dit gaan! Schoon wij, als redelijke menschen, *beide Zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid uit de schepselen kunnen verstaan en doorzien* (1), kan die mensch geheel en al zijnen God vergeten. Zoo wordt die beminnelijke en heerlijke Majesteit van God, op deze aarde miskend, geschonden, gehoond, gelasterd. Moet dit ons niet ter harte gaan? o Ja! en het gaat ons ook ter harte, als wij Hem hebben leeren kennen en eerbiedigen als onzen God. Maar dan kunnen en mogen wij dit immers ook niet stilzittend en zwijgend aanzien? Dan moeten wij, uit liefde tot de eer van God, hartelijk wenschen en bidden, dat zoo vele duizende verblinde menschen aan hunnen Schepper, en hierdoor aan zich zelve, mogten wedergegeven worden; dan moet er

(1) Rom. I: 20.

geene bede zijn, waarin wij hartelijker met elkander instemmen, dan deze bede: *Vader in den hemel! Uw naam, die miskende en geschondene naam, worde geheiligd!* — Niet zonder reden, staat deze bede in het gebed des Heeren op de eerste plaats, opdat zij ook in ons hart de eerste en voorname bede zijn zou. Dit is zij in onze maandelijksche Bedestonden: hier bidden wij niet zoo zeer om tijdelijken welvaart, maar wij zoeken onze harten te verheffen boven het aardsche; hier hebben wij boven al de heerlijkheid van God in het oog, zoo als Hij die aan ons openbaard in Jezus Christus; hier zoeken wij voor onszelf en onze blinde medemenschen, die hemelsche wijsheid en vergenoeging, die wij in het Paradijs verloren hebben, en die alleen te vinden is in de rechte eerbiediging en verheerlijking van God. Hier is het de ziel: de kracht en het leven van ons bidden, » Geef, o Vader! dat wij en alle menschen U regt kennen, lieven, eeren en dienen!» Als gij dan, mijn Broeder! behooren wilt en

behoort tot dat *uitverkoren geslacht* en *Koninklijke Priesterdom*, tot dat *heilige volk*, hetwelk geroepen is om te *verkondigen de deugden* en volkomenheden van Hem, die u uit de *duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht* (1); ei! laat u dan door geenerlei bedenking terughouden om met ons te bidden, dat ook anderen met u uit de duisternis getrokken worden, opdat zij u helpen de deugden van uwen God te verkondigen.

Dit herinnert mij nog eene vierde drangrede, die ons hier verplicht en wekt:

De dankbaarheid, die wij verschuldigd zijn aan God en den Verlosser, voor de genade die ons bewezen is, moet ons ook dus leeren bidden.

Aan allen die dit boekje lezen, is eene uitnemende weldadigheid bewezen. Wij leven in een Christen-land. Wij ontvingen het teeken van Gods genade aan onze voorhoofden. Wij zijn opgevoed en onderwezen in de leer der zaligheid. Wij bidden tot

(1) 1 Petr. II: 9.

den eenigen waarachtigen God en mogen Hem *Vader* noemen. Wij hebben een Voorspraak en Middelaar in den Hemel; wij kunnen eeuwig gelukkig worden. — Dit weten wij, want wij hebben Gods woord en openbaring in onzen dierbaren Bijbel; wij hebben Leeraars die ons dit gedurig prediken; wij hebben Kerken, waarin wij tot dat einde zamenkomen; wij hebben wekelijks eenen dag, dien wij opzettelijk tot zulke aangename en zalige oefeningen en overdenkingen, mogen afzonderen; wij zien het, wij hooren het, wij tasten het aan de genadetafel des Heeren, hoe goed Hij is voor ons, wij worden vermaand, opgewekt en gebeden, dat wij al dit heil voor ons zullen zoeken en aannemen. O! wat gaven en zegeningen, waarbij alle aardsche goederen niet zijn te vergelijken! Onder ons hooren wij de stem uit den Hemel: *Die dorst heeft kome! en die wil, neme het water des levens om niet* (1)! Deze genade valt ons te beurt, terwijl honderde millioenen onzer medemenschen

(1) Openb. XXII: 17.

hiervan nog verstoken zijn. — En nog veel hooger klimt deze vrije gunst van God, als dit vriendelijke licht van het Evangelie ook schijnt in onze harten: dan zij wij door het geloof aan de waarheid rijp geworden tot zaligheid; dan zijn wij *gewasschen, dan zijn wij geregtvaardigd, dan zijn wij geheiligd in den naam van onzen Heer Jezus Christus en door den Geest onzes Gods* (1), dan zijn wij zijne kinderen en gunstgenooten; dan gaan wij, stervende naar den heiligen en vrolijken Hemel.

Maar wat zullen wij nu onzen genadigen God vergelden? Wat is het Hem aangename dankoffer? Als wij, boven anderen, gezegend zijn met tijdelijke goederen, betoonen wij best onze dankbaarheid aan onzen Hemelschen weldoener, door onze behoeftige en naakte medemenschen van het onze te voeden en te dekken; als wij gezegend zijn met veel gezondheid en ligchaamskrachten, doen wij dit door kraanken optepassen en te helpen. En hoe nu, als wij gezegend zijn

(1) 1 Cor. VI: 11.

boven anderen met Gods vertroostende, heiligende en zaligmakende kennis? Dat ieders geweten het antwoord geve! Is het niet vooral ook, door deze heilrijke kennis aan anderen, die van dezelve verstoken zijn, zoo veel in ons is, medetedeelen? Nu! even dit bedoelen en verlangen wij, als wij ons met elkander opzettelijk vereenigen in dit gebed. Het beschamend besef en de dankbare erkentenis van de alles overklimmende genade, die ons boven velen bewezen is, doet ons bidden: »Vader van alle barmhertigheid! zegen ook onze ongelukkige medemenschen, met de zegeningen waarmede Gij ons gezegend hebt! Bekeer ook hun tot U gelijk Gij ons tot U bekeerd hebt, opdat het getal hoe langer hoe grooter worde dergenen, die U en den Verlosser liefhebben en dienen.»

Als gij dan deze zoo groote genade voor u zelveu zijt deelachtig geworden, ei! vraagt het u zelveu ernstig af, of het betamend en dankbaar is, als gij u niet gaarne vereenigt met deze gebeden uwer mede-

broeders! Vraagt het u zelve ernstig af, of de bedenkingen, waardoor gij u laat terughouden; zoo billijk, zoo gegrond en gewichtig zijn, dat gij u daardoor moogt laten aftrekken van eene zoo dure en aangename verpligting!

Ik heb nog niet alles gezegd, wat ons moet dringen om deel te nemen in deze gemeenschappelijke gebeden.

Bedenkt ook, dat de uitbreiding van het Evangelie en de openbaring van deszelfs heilrijken invloed eene zaak is, die zonder Gods krachtige hulp en zegen niet kan gelukken.

Niets, wat degelijk goed is, kan op deze dwaze en booze wereld voorspoed hebben zonder de hulp en den zegen van God. Hoe reiner, edeler en Goddelijker eene zaak is, des te meer behoeft zij onderstand, leiding, bekrachtiging van boven. En kent gij nu hier op aarde iets reiner, edeler, kostelijker, Goddelijker dan het Hemelsche Christendom? Hoe zal dan nu deszelfs uitbreiding en zalige werking gedeijen kunnen,

onder een verblind en boos menschedom, zonder God en diens krachtige medewerking! Hij is het, die ons door de beschikkingen Zijner Voorzienigheid, en door wijze raadslieden moet leeren, waar en onder welk volk zijn Evangelie eerst en vooral met vrucht kan verkondigd worden. Hij is het die verstandige, vrome en trouwe Leeraars en Zendingen, moet wekken en bekwamen. Hij is het die hen moet brengen ter plaatse hunner bestemming, en aldaar naar ziel en ligchaam moet behoeden en sterken! Hij is het die bij den blinden en vijandigen heiden, den tegenstand van haat en list moet overwinnen. Hij is het die de harten moet openen voor de waarheid. Wat zou het baten al kwam Paulus nogmaals prediken en Apollos nat maken, indien niet God den wasdom en de vruchtbaarheid gave? In dit gevoel onzer geheele afhankelijkheid en behoefte aan Gods onderwijs en leiding, aan Zijnen invloed en zegen, komen wij, zoo wij anders regt gestemd zijn, te zamen tot het gebed en zeggen: »Hemelsche Vader! wij kunnen Uw Koningrijk niet uitbreiden; wij kunnen

aan Uw woord geen' loop geven; wij kunnen niet een' enkelen onzer medemenschen voor U en voor den Heere Christus gewinnen: maar Gij zijt het, die dit kunt doen, die dit wilt doen, die dit ons beloofd hebt. Bevorder gij zelf de zaak en leer en heerlijkheid van uwen Zoon, door Uwe en Zijne kracht, door Uwen Geest, *Uw Koninkrijk kome!*" Wat zegt gij, mijn Broeder! wilt gij nu voortaan niet met ons gaan, als wij, dus bidden? Wilt gij niet mede aan Gods alvermogende genade eer geven? Of moeten wij nog langer zonder u in kleingetale bidden? Moeten wij nog langer in onze zamenkomsten bedroefd worden door de gedachte, dat er velen zijn in de Gemeente, die wel met ons hunne afhankelijkheid van Gods genade belijden, maar echter niet in vereeniging met ons om deze genade bidden willen? Maar neen! ik verblijd mij reeds in de gedachte, dat gij, alles indenkende, niet langer kunt en zult terug blijven. Ik verblijd mij in de hope, dat Gods genade uw hart zal raken, en overbrengen tot eenen goeden zin.

Al wat ik tot nu toe gezegd heb, was, zoo ik mij niet in alles bedrieg, geheel en al met de ervaring en met de waarheid overeenkomstig en daarop gegrond. Ik zou niet durven of willen iets daartegen strijdende zeggen, en daarom is het mij tot groot genoegen, dat ik er nog bij mag voegen: het is ook overeenkomstig Gods Woord.

God zelf wekt en verpligt ons, en iederen Christen in zijn Woord, om in deze gebeden deeltnemen.

Er is nauwelijks eenige Christelijke oefening, waartoe wij meermalen, en op onderscheidene wijzen, in de H. Schriften worden opgewekt, dan tot het gebed. De Zaligma-ker zelf leerde ons zoo duidelijk en aanmoedigend in de *gelijkenis van de weduwe en den onregtvaardigen Regter, dat men altijd bidden moet, en niet vertragen*. Het is eene der dierbaarste beloften uit Zijnen mond: *indien gijlieden die boos zijt, weet aan uwe kinderen goede gaven te geven, hoe veel meer zal de*

Hemelsche Vader den Heiligen Geest geven dengenen, die Hem bidden (1). De vroomste menschen waren steeds rijk en overvloedig in het bidden.

Maar, waar het hier op aan komt, dit bidden moet naar den wil van God en Christus, en naar den geest en zin van het Evangelie, vooral een bidden zijn om geestelijke zegeningen voor onszelf en voor malkander; een bidden, waarin wij ons onderling gaarne vereenigen.

Onder de vele en dierbare beloften, die ons in het Evangelie geschonken zijn, is het eene der aangenaamste en heerlijkste, dat *het Evangelie zal gepredikt worden over de geheele wereld; dat velen zullen komen van oosten en westen om aantezitten in het Koninkrijk Gods; dat de aarde zal vervuld worden met de kennis des Heeren* (2). Kunnen wij onder zulke beloften koud en koel blijven en echter Christenen zijn? Moeten zulke goede woorden, zulke heerlijke verwachtingen

(1) Luc. XVIII: 1—8. Hoofdst. XI: 13.

(2) Matth. XXIV: 14. Hoofdst. VIII: 11. Jes. XI: 9.

gen ons niet uitlokken en aansporen tot gedurige smeekingen, dat de genadige en getrouwe God ons en onze medemenschen doe naar Zijne toezeggingen! Mijn geweten zegt mij, dat het eene onverschoonelijke onachtzaamheid is, en eene ondankbare kleinachting van de rijke genade Gods, als wij zulke beloften ongebruikt laten liggen, als wij niet gaarne elkander opwekken en helpen, om derzelve vervulling biddend te zoeken.

Misschien trekt gij dit in twijfel, en denkt: nergens word ik in de Heilige Schriften regtstreeks opgewekt, tot zulke buitengewone gemeenschappelijke gebeden. — Indien ik u dit ook moest toestemmen, zou hieruit het onnutte en onvoegzame van zulk een bidden even min volgen, als gij zoudt willen besluiten tot de nutteloosheid en onvoegzaamheid van de huisselijke Godsdienst, en van het dagelijksche gebed des huisvaders met zijne huisgenooten, schoon Jezus of de Apostelen ons dit ook nimmer regtstreeks hebben aangebevolen. Ik besluit uit dit stilzwijgen der H. Schrift veel liever, dat wij tot zulke

Godsdienstige oefeningen niet opzettelijk worden vermaand, omdat de zaak bij ieder Godvruchtig en Christuslievend mensch van zelf spreekt, en dus niet behoeft aanbevolen te worden. Bovendien: al staat het nergens met zoo vele letters te lezen, vinden wij echter in de heilige Geschiedenis dit gemeenschappelijk bidden, om de verbreiding van de kennis en dienst van God meermalen door de oude heiligen in beoefening gebragt. De Israelietische Kerk onder het Oude Verbond, schoon bij uitsluiting met de regtstreeksche verkondiging van Gods Woord begunstigd, bad in hare Tempel-gebeden en gezangen: *God zij ons genadig en Hij zegene ons! Hij doe zijn aanschijn aan ons lichten, opdat men op de aarde uw weg kenne; onder alle Heidenen uw heil!* Zij verheugden zich dankbaar in het vooruitzigt, dat dit eens zou gebeuren; zij zongen met malkander tot heerlijkheid Gods: *De volken, Heer! zullen U loven; de volken altemaal zullen U loven. Gij gansche aarde, juich den Heer! Dien den Heer met blijdschap! kom voor Zijn aanschijn met*

vrolijk gezang (1)! En is het geene aanmaning tot diergelijke gebeden, als de Zaligmaker zelf, toen hij vele hoopen volks zag omdwalen in onkunde en verkeerdheden, als schapen die geenen herder hebben, tot zijne Discipelen zeide: *de oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinigen; Bidt dan den Heer des oogsts, dat Hij arbeiders in Zijnen oogst uitstoote* (2). Zoo vinden wij hen dan ook terstond na het vertrek van hunnen Heer naar den hemel, met zijne overige vrienden en vriendinnen eendragtig vereenigd in gebeden en smeekiingen; En wat zouden zij begeerd hebben? Zeker niets meerder, niets dringender dan de beloofde gave des Heiligen Geests (3). Paulus, die uitnemende regt-Christelijke man, droeg niet alleen het geestelijke welzijn van alle de Gemeenten die hij zelf gesticht had, op het hart, maar hij gedacht ook aan zulken zijner Broeders, welker aangezicht hij nooit gezien had, en bragt hunne behoeften in

(1) Psalm LXVII. Ps. LXVIII: 9. Ps. C: 1.

(2) Matth. IX: 36—38. (3) Hand. I: 13, 14.

zijne gebeden nacht en dag tot zijnen God (1). En hiermede was hij niet voldaan; hij verlangde de hulp van de Gemeente in dit bidden, en schreef haar: *Broeders bid voor ons, opdat het woord des Heeren zijnen loop hebbe, en verheerlijkt worde, gelijk ook bij u* (2). Toen de Jeruzalemsche Gemeente, en met haar alle de Gemeenten in Judéa in nood en beproeving waren, door de vervolging van Herodes en den bitteren haat der ongeloovige Joden; toen de Apostel Jacobus reeds was onthoofd, en Petrus mede gevangen, en in dringend levensgevaar zich bevond, werd er niet alleen *van de Gemeente een gedurig gebed tot God voor hem* gedaan, maar bovendien waren velen (zeker wel niet van de slechtste leden) zamen vergaderd aan het huis van de moeder van Marcus, en daar, tot in den nacht toe, biddende (3). Het is waar, toen waren de tijden voor het Evangelie en deszelfs vrienden bang, en werden steeds banger. Maar wilt gij, mijn achterblijvende Broeder! daar-

(1) Rom. I: 8—12. Coll. II: 1, 2.

(2) 2 Thess. III: 1. (3) Hand. XII.

om ook zoo lang wachten, tot er een tijd van vervolging komt om des Evangeliums wil? Zult gij u dan ook bij ons vervoegen en mede bidden? Neen! wij hebben uwe hulp, uw voorbeeld, uwe eenstemmigheid nu reeds noodig: kom dan tot ons! wij zullen u met blijdschap in ons midden zien, en ons met u vereenigen. Zegt niet de Apostel: *Één Heer, één Geloof, één Doop, één God en Vader.* Zoo moet het dan immers ook *één gebed* zijn.

En geeft niet de gesteldheid der tijden en dingen, die wij in de Algemeene Christelijke Kerk beleven, aan alle deze redenen, nog meerderen klem?

Overal, waar het Evangelie gepredikt werd en kracht deed, was en is er ten allen tijde hier op aarde een strijd, tusschen onze hoogmoedige waanwijsheid en een' ootmoedigen Christenzin; tusschen steunen op eigen kracht en waardigheid, en onderwerping aan God; tusschen zondenlust en ware vroomheid; tusschen licht en duisternis. — Overal waar de Apostelen kwamen met het Evan-

gelie, en waar deze prediking vrucht had, daar was ook terstond verdeeldheid; men had er twee partijen, er was *vóór* en *tegen* (1). Trouwens, dit had de Heer der Gemeente voorzien en voorzegd: *Meent niet, dat ik gekomen ben om vrede te geven op aarde; neen! zeg ik u, maar veel meer verdeeldheid* (2). Ook in onzen tijd is dit kenbaar. Er is niet alleen op meer dan eene plaats in de Christen-kerk openbare vervolging en tegenkanting tegen de waarheid: maar er is bovendien zoo vele heimelijke vijandige woeling, tegen de ware zuivere Evangelie-leer en de gemoedelijke Godsvrucht; er is zoo vele verbastering en miskennis van de verborgenheden der zaligheid. Helaas! het rede-neerziek ongeloof, het domme en geestelooze bijgeloof, waarzinnige dweeperij, ongetoomde loszinnigheid, die alle banden verscheurt en alle orde verbreekt, en wat niet al meer, kunnen en willen zich niet verdragen met de waarheid, die naar de Godzalig-

(1) Hand. XIII: 44, 45. Hoofdst. XIV: 1, 2.

(2) Luc. XII: 51—53.

heid is. In vele gedeelten der Christenheid zuchten de vrienden van God en Christus onder de woelingen van alle deze boosheden. En dit is nog des te erger, omdat alle deze tegenstanders van het reine Evangelie, hoe zeer dikwijls onderling verschillende in hunne grondbeginselen en begrippen, echter eenstemmig zijn in hunne vijandschap tegen Christus en zijne leer, en dezelve krenken waar zij kunnen; heimelijk en openbaar, listig en geweldig vereenigen zij zich om hunne booze bedoelingen te bereiken. — Is het dan nu geen tijd, is het geen dubbele roeping en verpligting voor de vrienden van God en den Zaligmaker, die hier doorgaans ver het minder getal uitmaken, om zich hartelijk te vereenigen, en als één hart en ééne ziel zich te scharen rondom den troon van hunnen almachtigen en getrouwen Vader, en te roepen: »Verstoort alle werken der duisternis, en alle geweld, dat zich tegen U verheft! Vernietig de raadslagen, die tegen Uw heilig woord bedacht worden! Behoed en sterk uwe dienaren, opdat zij de beproe-

ving verdragen, en tot den einde toe volstandig blijven!”

Ik heb nu, hoop ik, genoeg gezegd om mijne lezers te overtuigen hoe betamend het om vele redenen is, dat ieder, die den Heer Jezus Christus belijdt als zijnen Heer en Zaligmaker, zich vereenige met ons in onze gebeden. — Ik zou anders velen nog kunnen herinneren, wat schade zij, zonder het te bedenken, door hun achterblijven, ligtelijk aan anderen toebrengen. Misschien hebt gij in uwe gemeente en in den kring uwer verkeerung een' goeden naam, veel achting en vertrouwen; misschien zien anderen op u en laten zich in hunne eenvoudigheid, door uw voorbeeld in vele opzigten leiden. Als dit zoo is, mijn broeder! dan zult gij mij ook niet kunnen of willen tegenspreken, dat gij dubbel hebt toe te zien op uw doen en laten, daar gij, meer dan anderen, uwen mede-christen, die u als een voorbeeld aanmerkt, zoo zeer ten goede wekken, maar ook even zeer daarin hinderen kunt. Gij kunt het toch niet willen, dat uw' zwakke

broeder, die zich nederig door uw voorbeeld leiden laat, hier door misleid zou worden. Bedenk dan, wat ge doet en wat ge na-laait! Beproof, bid ik u, uw hart voor God, of gij, die tijd en gelegenheid hebt om onze Christelijke bid-uren bijtewonen, nog langer met een nederig en zachtmoedig hart en met een goed geweten kunt en moogt achterblijven, en hierdoor misschien ook anderen terughouden.

Tot hiertoe sprak ik alleen van de *betamelijkheid* der zaak: maar alles, wat in het Christelijk leven betamend is, is tevens ook *nuttig*. Hierin ook prijst zich het Christendom aan, dat hetzelfde niets van ons eischt of wacht, waardoor niet tevens ons wezenlijk heil, en dat van anderen, zou bevorderd worden. Ja! even deze nuttigheid van eene zaak, mag tevens als een bewijs van derzelve betamelijkheid aangemerkt worden. Zoo vraagt gij dan met reden:

*Wat nut brengt het aan, dat wij deze plechtige
gemeenschappelijke gebeden bijwonen?*

Als zij, die dit bid-uur gezet en met een Christuslievend hart bezoeken, hier voor mij spreken konden, zouden zij deze vraag zoo goed, en mogelijk beter dan ik, uit hun eigen hart en ervaring beantwoorden. Ei! wat beweegt anders sommige van de beste leden der gemeente, om zonder dat iets hen dwingt, zonder te vragen wie voorganger is in het gebed, zich steeds in onze bijeenkomst te laten vinden, en zelfs de bezigheden van dien dag zoo interigten, dat zij, aan den avond, in dat Christelijk genoegen, in die stichting deelen mogen? Deze gemeenschappelijke zamenkomsten tot het gebed, (ik zeg het zonder bedenking,) zijn nuttig, zeer nuttig; en zij zouden nog nuttiger zijn, indien vele opregte Christenen, die zich veroorlooven achterteblijven, er mede in deelen wilden.

Als eene eerste en voorname vrucht noem ik:

*De genadige en getrouwe God hoort de gebeden,
die wij daar eenstemmig bidden.*

God hoort het gebed! Dit staat niet alleen met zoo vele letters, maar ook met geschiedenis en daadzaken in de H. Schrift menigmaal te lezen. Ja! *dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat, zoo wij iets bidden naar Zijnen wil, Hij ons verhoort* (1). Maar is er enig gebed meer naar den wil van God dan dit gebed? Wij bidden niets anders dan hetgene de Zaligmaker zelf ons heeft in den mond gelegd; niets anders dan hetgene Hij zelf, hier op aarde zijnde, menigmaal heeft gebeden: *Vader! verheerlijk Uwen Naam! Verheerlijk Uwen Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijke* (2)! En tot zulk een gebed vereenigen zich duizenden op aarde in onderscheidene landen, ook in onze vaderlandsche gemeenten; en onder deze duizenden gewisselijk ook velen, die *bidden* geleerd hebben, die onder de ware aanroepers van Gods naam mogen geteld worden. Zou de Vader van alle barmhartigheid, dit gebed Zijner

(1) 1 Joh. V: 14. (2) Joh. XII: 28. Hoofdst. XVII: 1.

kinderen niet verhooren? Dit mogen, dit moeten wij ter Zijner eer gelooven, al zagen wij er ook niets van. Maar wij zien het. Al hooren wij niet telkens van de waarachtige bekeering van vele menschen; al worden er niet zoo spoedig en treffend, als ten tijde de Apostelen, vele Gemeenten onder de Heidenen gesticht; wij zien niettemin vrucht, hier en daar heerlijke vrucht. Al klagen de Zendelingen dikwijls over tegenstand en mislukking, hierin zijn zij aan de Apostelen en aan menigen Evangelie-dienaar in een Christen-land gelijk. Ook Paulus, die groote Prediker, schrijft in zijne brieven dikwijls van zulken, die hem tegenstonden, die het Evangelie lasterden, en vijanden van het kruis van Christus waren; hij moest, even gelijk nu de Zendelingen, dikwijls de vlugt nemen om zijn leven te redden. Dit laat zich niet anders verwachten op deze booze wereld; overal, waar de Zoon des menschen goed zaad zaait in den akker, daar zaait de vijand onkruid.

Maar de Zendelingen melden ons menig-

maal ook veel goeds, en dit mogen wij nu te gereeder aannemen, omdat zij ons ook den ongunstigen uitslag hunner pogingen niet verzwijgen. Al ware ook maar de helft der goede tijdingen, die zij ons mededeelen, waarheid, dan nog moesten wij dankbaar erkennen: „Wij bidden niet te vergeefs.” Maar zij verdienen meer geloof; trouwens, de voornaamste hunner berigten zijn gebeurtenissen, die door den tijd en door het getuigenis ook van anderen, zoo blijkbaar bevestigd zijn, dat niemand het kan tegenspreken. Wilt ge eenige zulke proeven? Onderscheidene Eilanden in de Zuidzee hebben, door den dienst van Engelsche Zendingen het Evangelie aangenomen; de Koning en het volk hebben de Afgodstempels afgebroken, de Afgoden weggedaan, Kerken gebouwd en eene Christelijke constitutie aangenomen. Menschen en Volksstammen, die geen denkbeeld hadden van een boek of eenig letterschrift, gelijk de Kaffers, kennen nu het allerbeste Boek, en leeren daarin lezen. De Heilige Schriften zijn en worden

in velerlei vreemde talen vertaald, en onder de volken verspreid. Op vele plaatsen in de Oost Indiën, ook op onze Moluksche Eilanden, zijn Scholen gesticht, op welke duizende kinderen der Heidenen, die woest en wild voortleefden, onderwezen worden. De verschrikkelijke gewoonte, waarbij weduwen zich levend met de lijken van hare mannen lieten verbranden, is meest, zoo niet geheel vernietigd. Menschen, die naakt gingen gelijk de beesten, beminnen en zoeken nu eene zedige kleeding. Op vele plaatsen, waar de veelwijverij en allerlei ontucht en verwarring met dezelve heerschte, vindt het wettige en eerbare huwelijk meer en meer ingang en lof. — Ik kan en wil niet beoordeelen, in hoe ver en bij hoe velen, onder al dat goede, de hemelsche waarheid heeft gewerkt op de harten der menschen tot hunne bekeering ten eeuwigen leven; *Niemand weet, wat in den mensch is, dan de geest des menschen, die in hem is.* Maar als ik deze en meer andere dadelijk gebeurde zaken mij voorstel, dan denk ik met blijdschap:

„ Zoo worden dan toch op vele plaatsen nu minder gruwelen, wreedheden en onreinheden gepleegd dan voor dertig jaren; Zoo wordt dan toch het goede zaad des Woords gezaaid in duizende jeugdige harten; Zoo wordt de weg gebaad tot meerder en verder onderwijs.” Dan denk ik aan de *gelijkenis van het mostaardzaad*, en van het zaad in den akker, dat langzaam en ongemerkt van lieverlede groot wordt (1), dan denk ik aan de *gelijkenis van den zaadzaaijer*: al valt een deel van het zaad op den weg, een deel in steenachtigen grond, een deel tusschen de doornen, er is toch ook een deel, dat in goede weeke aarde valt en vruchten voortbrengt. En ook dit wordt onder de Heidenen door de geschiedenis bevestigd. Of zijn alle de berigten leugentaal, die ons van tijd tot tijd melding deden van zulken, die na eenen voorbeeldigen wandel, goedsmoeds in geloof en hope ontslapen zijn?

Of zou nu iemand zeggen: „ Al wat er goeds moge gesticht zijn door deze prediking van

(1) Marc. IV: 26—32.

het Evangelie onder de heidenen, zou echter gebeurd zijn, al hadde dit gemeenschappelijk, opzettelijk gebed geen plaats gehad." Ik zou u dit niet gaarne nazeggen, want behalve dat ik dit niet zou kunnen bewijzen, zou ik vreezen, dat ik hierdoor aan ligtzinnigheid en ongodsdienstigheid voedsel zou geven, en bovendien de vermaningen van het Evangelie tot een gedurig en ernstig bidden zou tegenwerken. Ik weet wel, dat de onafhankelijke God al dien zegen niet geeft *om* ons bidden, maar ik weet ook, dat Hij tot zijn volk, in welks midden Hij woonde, en aan hetwelk Hij zijnen zegen beloofde, gezegd heeft: *Hierom wil ik van het huis Israels gebeden worden, dat Ik het hem doe.*

Ik stem ook gewillig toe, dat ons gemeenschappelijk bidden dikwijls zeer arm en krank is, en dat hetzelfde, van die zijde beschouwd, niet veel hope geven kan: maar ik ben tevens voor mij zelve overtuigd, dat er in die gebeden doorgaans meer hartelijkheid en ernst plaats heeft, dan er in de gebeden, die in de gewone zamenkomsten

der Gemeente, ten goede van het Christendom veelal ter loops geschieden, gevonden wordt. Ik herhaal het dan ter eer van Gods genade en trouw: Hij ziet in gunst op deze onze gebrekkige gebeden, en ook daarom hoop ik, dezelve te zullen mogen bijwonen zoolang ik leef.

Bij deze eerste en allervoornaamste vrucht van ons gezamenlijk bidden, voeg ik eene tweede:

Wij oefenen in deze gebeden de Gemeenschap der Heiligen.

Wat *Gemeenschap der Heiligen* is, zal de *Heidelbergsche Catechismus* ons best zeggen: » Dat ieder geloovige als een Lidmaat van Christus aan alle deszelfs schatten en gaven gemeenschap heeft." Maar deze gemeenschap moet dan ook beoefend worden: » Ieder moet zich schuldig rekenen, zijne gaven, ten nut en ter zaligheid der andere Lidmaten, gewillig en met vreugde aanteleggen." Dit is eene heilige, en tevens eene aangename schuld. Gelukkig ieder, die dezelve dage-

lijks gaarne en getrouw voldoet! En hoe geschiedt dit? Eenigermate, als wij in de Gemeente met en voor malkander bidden. Nog nader, als wij aan des Heeren tafel malkander deelneming, liefde en hulp beloven, en dit dan ook in het dagelijksche leven malkander bewijzen. Nog al nader, als wij in een' Christelijken vriendenkring malkander onderrigten, vermanen en vertroosten, om daar, in broederlijke gebeden met en voor malkander, te hartelijker in éénen geest tot den Vader te gaan, en zoo den band der liefde te nauwer en sterker te maken.

Maar wij hebben behalve hen, met welke wij ons mogen vereenigen, nog duizende broeders en zusters op andere plaatsen, die van God en den Zaligmaker en Zijn Evangelie even zoo denken en daar omtrent even zoo gezind zijn, als wij. Sommigen van hen, kennen wij; de meeste hebben wij nooit gezien, maar wij hebben hen toch lief om Christus wil, en hopen niet alleen eenmaal, met hen allen, daar boven vereenigd te worden: maar vereenigen ons hier reeds,

in onze gedachten, in onze begeerten, gebeden en verwachtingen zoo gaarne met hen. Wij gevoelen hoe de liefhebbende Zaligmaker, onzer aller Heer en Meester, ons daartoe wilde opleiden, als Hij ons leerde bidden: *Onze Vader!* Aan dezen Christelijken zin en begeerte, aan dat Christelijk gevoel voldoen wij, als wij, in onze maandelijksche zamenkomsten, in onderscheidene oorden der aarde, ter zelve tijd ons vereenigen in den geest, en den troon van onzen Vader in den Hemel als het ware omringen, om met ééne stem te roepen: *Uw naam worde geheiligd! Uw Koninkrijk kome!* Met ons ligchaam kunnen wij hier niet bij malkander komen: maar in den geest kunnen wij ons vereenigen, malkander helpen en schragen, en ons hart zegt ons, dat dit Hem niet mishagelijk zijn kan.

Als ik tot het biduur ga, plagt ik dikwijls te denken aan mijne vrome vrienden, op andere plaatsen wonende, die nu reeds meest in den hemel zijn, maar met welken ik mij voorheen meermalen, op dezelfde plaats, in het gebed vereenigen mogt. Dit

was mij eene aangename gedachte, en als een onderpand van de zalige eenstemmigheid, die uit het deelgenootschap van éénen Heer, van één geloof en ééne hope voortvloeit. Ook hierom woon ik het biduur gaarne bij: en, ik gevoel het, indien ik vromer ware, zou ik dezelve nog liever bijwonen. O! wie vereenigt zich niet gaarne met de vrienden van God en den Heere Christus in de reinste bede? Ik mag meer zeggen: Wie vereenigt zich niet gaarne met de heiligen en zaligen, in den hemel? Ja mijn broeder! even datzelfde, wat wij in onze zamenkomsten aan onzen God bovenal voordragen, dit is en blijft steeds het gebed der hemellingen. De drie laatste beden in het gebed des Heeren, behooren geheel op aarde te huis; de inwoners des hemels behoeven dezelve niet: maar de drie eerste beden blijven ook *hun* verlangen. Zoo zijn wij het dan in ons Biduur eens met de Engelen en de zalig ontslapenen, die boven zijn. Hemel en aarde bidden in éénen zin. — Wat dunkt u, mijne Broeders en Vrienden,

die tot hiertoe zijt achtergebleven? Hebt ge nu geen lust om voortaan met ons, met duizende Christus-lievende menschen op aarde, met de hemellingen medetebidden?

Ik heb in mijne gedachten nog eene *derde* vrucht, die ik mij beloof van deze onze gemeenschappelijke gebeden, en die ik mij nog veel vrijmoediger en ruimer beloven zou, indien deze gebeden onder ons eenstemmiger ten hemel opklommen.

*Wij brengen door deze gebeden zegen over ons
Vaderland en Volk.*

Moeijelijk schijnt het mij toe, de onderscheidene nooden en belangen van ons lieve Vaderland en Volk, op eene Godebehagelijke wijze Hem voortedragen. Moeijelijk schijnt het mij aldus te bidden, dat wij ook op dit gedeelte van ons gebed met vrijmoedigheid: *Amen!* zeggen kunnen. Door gaans bidden wij in de openbare gebeden om rust en vrede, om voorspoed over de bronnen van onzen tijdelijken welvaart, om afwending van dreigende, om opheffing van drukkende onheilen. En wie bidt dit

niet gaarne mede? Wie zou ook willen zeggen, dat wij dit niet in ootmoedigheid van God zouden mogen afsmeeken? Met dit al hebben zoodanige gebeden al ligtelijk min of meer het voorkomen, als wilden wij den Allerhoogste zeggen, hoe Hij de wereld, hoe Hij ons en ons Vaderland moest regeren. Ik vrees, dat de Hooge God van mijne gebeden, die ik als Voorganger der Gemeente met haar bad, meermalen gezegd heeft, wat de Heer Jezus tot Salome zeide, toen zij voor hare zonen een dwaas verzoek deed: *Gij weet niet wat gij begeert.* — Er is nog iets. Zou de verhooring van diergelijke gebeden, soms wel niet *bijna*, om niet te zeggen: *geheel* onmogelijk zijn, daar toch niet zelden eene of andere ramp, die een land of stad drukt, een natuurlijk gevolg is van zonden, die aldaar heerschen, welke ramp dus niet kan ophouden, zoolang men niet afstaat van de zonde. Nog meer. Als zoodanige gebeden verhoord wierden, waren wij dan geholpen? waren wij dan een gelukkig volk? De rust, de voorspoed en

tijdelijke welvaart kon ons ligtelijk loszinniger maken en een nieuw voedsel worden voor onzen hoogmoed en aardsgezindheid, tot verderf van onze zielen. Wat zullen wij dan eerst en meest bidden? Mijne geliefde Broeders! als vele vrienden en aanhangers van den Verlosser zich maandelijks vereenigen tot het gebed, om de uitbreiding en vruchtbaarmaking der Evangelie-prediking over de aarde, dan vergeten zij in dit bidden hun eigen Volk, hunne eigene Gemeente en derzelve Leeraars niet; deze staan dan veel meer op de eerste plaats. Dan bidden wij opzettelijk, dat de Barmhartige God op ons en ons Volk in genade nederzie, en met zijnen goeden en Heiligen Geest krachtig werke, om harten te openen voor de waarheid, om daardoor zonden, ook zulke zonden, die geene wetgeving keeren kan, en die echter afschuwelijk zijn in het oog van den Heiligen God, tegentewerken; om het getal zijner opregte dienaren onder ons te vermeerderen. Met andere woorden: dan bidden wij bovenal, dat wij een Godsdien-

stiger en Christelijker, en daardoor een beter volk mogen worden; dan bidden wij, dat de Heer zelf onder ons wone, en ons make (gelijk hij eens aan Juda en Jeruzalem be- loofde,) tot *eenen stad der waarheid, en een berg der heiligheid* (1). En meent ge niet, dat dit de ware, de beste zegen is voor een volk? Meent ge niet, dat dan de zegen en voorspoed, zoo veel wij daarvan dragen kunnen, van zelf volgen zou; ja, dat dan ook datgene, wat wij gewoonlijk tegenspoed noemen, voor ons een zegen worden zou?

Ziet! hierom durf ik mij bemoedigen met de gedachte, dat onze onderlinge gebeden om den zegen der Evangelie-prediking, ons vaderland en volk goed doen. Hier valt mij eene gedachte in, die ik naauwelijks durf openbaren; ik zal het daarom slechts vra- genderwijze doen: » Zou de laauwheid om- trent de uitbreiding, bekrachtiging en ver- heerlijking van den naam en dienst van onzen Heer Jezus Christus op de aarde en in ons Vaderland, eene laauwheid, die velen be-

(1) Zach. VIII: 3.

heerscht, niet mede eene der zonden zijn, die ons land en volk drukken?" Ei! komt tot ons, gij allen, die uw volk en Vaderland lief hebt! om met ons te bidden: » Genadige Vader! ook in Nederland worde Uw Naam meer geheiligd, en Uw Koningrijk uitgebreid!" Komt tot ons, zoo zult gij uw volk en Vaderland weldoen!

Ik mag er nu nog eene *vierde*, niet geringe nuttigheid bijvoegen:

Door onze deelneming aan dit gemeenschappelijk gebed worden wij zelf meermalen opgebouwd en gusterkt tot eenen Christelijken wandel.

Ik spreek nu niet van het onderwijs en bestuur, dat wij hier niet zelden ongezocht, soms ter onzer beschaming, soms ter onzer bemoediging ontvangen, als wij in dit biduur hooren de proeven van den diepellendigen toestand der heidensche volken; als wij daar in aandoenlijke geschiedenissen zien afgeteekend, het schrikkelijk diep verval der menschelijke natuur, of als wij daar vernemen de blijkbare vrucht der Evangelie-

prediking; op een ander tijd weder aangename en handtastelijke bewijzen van Gods bewarende voorzienigheid of van genadige gebedsverhooring, waarvan de zendelingen ons, uit hunne eigene ervaring, tot eer van God getuigenis geven. Dit een en ander is voor mij en voor velen dikwijls tot leering en stichting geweest. Maar ik bedoel nu vooral het nut, dat wij zonder de *Berigten*, die ons worden medegedeeld, in aanmerking te nemen, uit onze deelneming in het plegtig *gebed* trekken kunnen. Zulk een gebed, dat opzettelijk en bovenal wordt uitgestort om de verbreiding van de kennis en dienst van God op aarde, wekt en vermaant ons dikwijls bekrompen hart tot meerdere en uitgebreidere menschlievendheid. Zulk een gebed doet ons gevoelen de hooge waarde der geestelijke en hemelsche zegeningen boven alles, wat de aarde geeft. Zulk een gebed stemt ons tot dankbare hoogschatting en erkentenis van de Godsdienstige en Christelijke voorregten, die ons door het Evangelie zijn te beurt gevallen, en die al

te zeldzaam van ons worden opgemerkt en nagedacht. Zulk een gebed wekt ons ook meermalen om, in onzen kring en naar de gaven en gelegenheden, die ons geschonken worden, medetewerken ter bevordering van de goede zaak, voor welke wij gebeden hebben. — Laat de ondervinding spreken! Welke leden der Gemeente zijn het, die met de meeste gewilligheid, liefde en ijver zich inderdaad het heil van de zielen hunner onkundige en verwaarloosde medemenschen, die rondom hen zijn, aantrekken? Het zijn zulken, welken het een voorregt en vreugde is te mogen deelen in onze gemeenschappelijke gebeden. En zoudt ge bij en boven al het nut, wat ik u daar opnoemde, ook niet denken, dat even diegenen, welke wij steeds in onze zamenkomst mogen zien om met ons te bidden, ook doorgaans boven anderen in hunne huisselijke en eenzame gebeden, met de meeste hartelijkheid en ernst, de geestelijke belangen der menschheid, de uitbreiding van het Evangelie, Gode zullen aanbevelen? O! als wij malkander in onze

huizen en binnenkamers konden beluisteren, zouden zij, die het gemeenschappelijk gebed zoo klein achten, dit ter hunner beschaming met hunne ooren hooren kunnen.

Ik heb nu met vriendelijken ernst mijnen Broeder zoeken te overtuigen van de betamelijkheid en nuttigheid eener zaak, die zoo gemakkelijk en overtuigend voor zich zelve spreekt, en zich zelve bij mij op nieuw zoo zeer heeft aangeprezen, dat ik onder mijn schrijven mij dikwijls over mijzelven heb verwonderd en geschaamd, dat ook *mij* dit bidden, waartoe ik anderen opwekte, niet nader aan het harte ligt. Ik heb dus ook mijzelve bestraft en onderwezen. En nu wenschte ik, dat ik de pen kon nederleggen, maar het moeilijkste en onaangenaamste gedeelte blijft mij nog over. Ik zou u aanwijzen

De oorzaken, waarom velen traag en nalatig zijn in het bijwonen van onze maandelijksche gemeenschappelijke gebeden.

Ik bedoel hier niet zoodanige oorzaken, die haren grond hebben in de bijzondere

gesteldheid van sommige Gemeenten of leden in dezelve, waardoor de invoering of de bijwoning van onze bedestonden zeer bezwaarlijk, soms onmogelijk worden kan: maar ik meen de meer algemeen werkende oorzaken, die niet in uitwendige, hier of daar plaats hebbende omstandigheden, maar binnen in ons, in ons dwaas en zondig hart moeten gezocht worden, en ook hier, gelijk in alle goede dingen, den grootsten hinder aanbrengen. De aanwijzing van deze oorzaken noemde ik *moeijelijk*, omdat het kwade in ons dikwijls diep ligt, en dat ons ondeugend hart op allerlei wijzen woelt en werkt. Ook schijnen de hindernissen, die hier velen verderven, eene verblindende kracht te hebben, daar zij den mensch, ook den Christelijk gezinden mensch niet alleen traag en nalatig maken in eene dure verpligting, maar boven dien ook ongevoelig voor deze zijne traagheid en verzuim. Doorgaans toch spreekt ons geweten, als wij ontrouw zijn aan onzen plicht: maar hier spreekt veler geweten niet. Zij zondigen, maar zij merken het niet. Moei-

jelijk is het meestal zulke menschen te overtuigen en te regt te brengen. En bij dit moeilijke is het ook *onaangenaam* onze eigene en onzer naasten schande en schuld openbaar te maken; en ik vermoed, dat ik hier veel zal moeten zeggen, hetwelk ons niet tot eer verstreken kan. Intusschen zal niemand, die het opregt met den Zaligmaker meent, mij dit kwalijk nemen. En als wij hier onzen naam lezen, al is het dan ook een zwarte naam, dat niemand er zijne oogen voor sluite!

*Eene eerste oorzaak van nalatigheid is
vooroordeel.*

Vooroordeel noemen wij het, wanneer iemand *oordeel* velt bij zich zelve over eenige zaak vóór en zonder dat hij dezelve genoegzaam kent, zoo is dan *vooroordeel* meestal verkeerd, althans bij hen, die betere kennis van de zaak konden hebben, want het is een onzeker en dus een gebrek- kig oordeel, waarbij wij de zaak ligtelijk niet zien, gelijk zij is, en dus haar hooger

of lager schatten, dan zij verdient. Er is dus een *gunstig* en een *ongunstig* vooroordeel. Van het gunstige vooroordeel (zoo dat hier kon plaats hebben) spreek ik hier niet, maar ik bedoel het ongunstige vooroordeel, waardoor men ingenomen is tegen eene zaak, zonder dezelve regt te kennen. Ik weet, dat dit hier bij velen plaats heeft.

Maar hoe? Is dan de zaak waarvan ik hier spreek, zoo moeilijk te kennen? Is zij aan zoo vele bedenkelijkheden onderworpen? Ei neen! het tegendeel is, zoo ik mij niet bedrieg, uit al het reeds gezegde gebleken: de zaak is blijkbaar hoogstbetamend en nuttig. Maar er is niets zoo goed, zoo waardig, zoo heilzaam, waar tegen de dwaze, verkeerde en trage mensch geen vooroordeel heeft opgevat. — Zoo zijn er die een vooroordeel hebben tegen alle bidden: daarom eten en drinken zij; daarom gaan zij nederliggen en ontwaken zij, gelijk de beesten, zonder gebed. Een ander heeft een vooroordeel tegen de wekelijksche Godsdienst-oefeningen: deze houdt hij ten minste voor

overtollig: daarom komt hij er nooit. Een derde heeft een vooroordeel tegen alle Godsdienstige gesprekken in de onderlinge verkeering: daarom spreekt hij nooit een Christelijk woord en kan hetzelfde in anderen moeilijk verdragen. Zoo kan men nog gemakkelijker een vooroordeel hebben tegen onze buitengewone zamenkomsten tot het gebed, omdat men dezelve niet in het regte licht beschouwt. —

» Het is eene willekeurige instelling, » zeggen sommigen. Maar moogt gij iets *willekeurig* noemen, dat zoo geheel uit den geest van het Evangelie, uit den geest des geloofs en der liefde voortvloeit? Dan zult gij een *dank- en bededag*, dan zult gij buitengewone *bedestonden* ook wel willekeurige instellingen noemen. Dit doet gij echter niet, veeleer zijn velen van u op zulke dagen en stonden zeer gezet. Zijt gij nu niet zeer ongelijk aan u zelve? Veroordeelt gij u zelve niet?

» Maar de Zendelingen, voor welke men bidt, prediken misschien de zuivere waar-

heid niet!" Wat reden hebt gij tot zulk een kwaad vermoeden tegen deze menschen, en tegen hen, die hen uitzenden, waaronder uwe eigene Leeraars zijn, die gij lief hebt en hoog acht? De zendelingen prediken: *vrede door het bloed des kruises*. Dit is de zinspreuk van ons Genootschap; dit bedoelen wij, dit zoeken wij, dit bidden wij. Ei! geeft ons wat beters, zoo gij kunt. Zij prediken, dat er geen' anderen naam onder den Hemel gegeven is, waardoor wij zonden kunnen zalig worden, dan de naam van Jezus Christus. Zij prediken genade aan arme, onwaardige, verlorene zondaren door het geloof in Hem en de bekeering tot God. In deze leer zijn zij jaren lang onderwezen door uwe Leeraars; deze leer hebben zij beleden, en plegtig beloofd, dat zij daarbij zouden blijven. Zij prediken dus hetzelfde wat uwe Leeraars prediken, wat Paulus en alle de Apostelen gepredikt hebben. Ei! wat wilt gij anders? — En zoo gij nu nog waarlijk bekommerd zijt, dat de Hemelsche leer, door de onkunde of dwaling van den

eenen of anderen, onderwijzer schade zou lijden, ik veroordeel uwe zorg voor de heilige waarheid niet, maar het verwondert mij dan te meer, dat ge niet tot ons komt en met ons bidt, gelijk wij telkens bidden, dat onze zendelingen voor afdwaling in leer en wandel mogen bewaard blijven, en hoe langer hoe meer in de waarheid geheiligd en opgebouwd worden. — Het is zoo jammer, dat door ongelukkig vooroordeel, eene zoo goede zaak verdacht en benadeeld wordt. Het is zoo jammer, dat vele menschen, die de waarheid liefhebben, en de bevordering der waarheid wenschen, zich zelve door misverstand groote schade toebrengen.

Er is nog eene tweede oorzaak van traagheid en lusteloosheid tot dit gemeenschappelijk bidden.

Het is gebrek aan geloof.

Ik spreek hier niet van een geheel gemis van geloof, van eene geheele onverschilligheid omtrent het Evangelie: bij zulke menschen toch kan geene hartelijke deelneming in onze gebeden plaats hebben. Hoe toch

zouden zij, die zich weinig of niet bekommeren over de behoudenis van hunne eigene zielen, zich opgewekt kunnen voelen om dit voor anderen te bidden? Ik bedoel hier *laauwheid en zwakheid* des geloofs, die veroorzaakt, dat men van zulke gebeden weinig verwacht, en dus ook geen aandrang gevoelt om zich met dezelve te vereenigen. Klein en zwak is dikwijls het geloof aan de algenoegzaamheid en liefderijke gewilligheid van den Verlosser, om die duizenden, welke Hem nog niet kennen, met zijne genade te omvatten en tot zich te trekken. Men stemt het wel toe met zijne verstandelijke overreding, maar de heldere en levendige overtuiging ontbreekt. Klein en zwak is dikwijls het geloof aan alle de dierbare beloften Gods, welke ons verzekeren, dat de Heer Christus zal gevonden worden van degenen, die Hem niet zochten. Klein en zwak is het geloof aan de kracht van het gemeenschappelijk en aanhoudend gebed dat wij naar den wil Gods bidden. — Hoe zeer ondervinden ook zij, die zich doorgaans

vereenigen tot dit gebed, wat hinder dit arme, kranke, halfslapende geloof aan hun bidden toebragt! Hoe dikwijls moeten zij zich in die Bid-uren over zich zelve schamen en bedroeven!

Maar nog ongelukkiger werkt deze kwaal van het achterdochtige en wantrouwende hart bij hen, die geheel en al terug blijven. Hebt gij dan ganschelijk geen geloof, mijn broeder? O! als het geloof in de genade en algenoegzaamheid van den Heer Jezus Christus; het geloof in de liefde en trouw van God; het geloof in de gemeenschap en invloed van den Heiligen Geest leeft in onze harten, dan kunnen wij den Christelijken vriend niet weigeren, die ons opwekt met hem te gaan tot dit plegtig gemeenschappelĳk gebed. Dan wachten wij niet naar zulk eene opwekking, maar gaan van zelve derwaarts. Wij zullen, als wij daartoe geene gelegenheid hebben, uit den drang van onze harten, in onze biddende eenzaamheid gedurig smeeken: » Hemelsche Vader! maak mijne ongelukkige medemenschen, die U nog niet kennen, ook

zoo wijs en rijk, zoo rustig en zalig, als Gij mij gemaakt hebt en verder maken zult." — Broeders! ik wensch u en mijzelve veel van dat dierbaar, krachtig en hartvernieuwend geloof: dan zal het bidden wel volgen.

Eene derde oorzaak van achterlijkheid en verzuim is: gebrek aan liefde.

Waar weinig Christelijk geloof is, daar zal ook weinige Christelijke liefde zijn: weinige liefde tot God, weinige liefde tot den Zaligmaker, weinige liefde tot onze medemenschen. Er is dan eene driedubbele krankheid der ziel.

Och! bij de meesten onzer is de liefde voor den naam, voor de eer en dienst van den hoogen en heerlijken God, laauw. Wij noemen Hem wel onzen Vader, maar zeldzaam bedenken en gevoelen wij regt, wat wij zeggen. Zouden wij het anders zoo onverschillig en werkeloos kunnen verdragen, dat zijn beminnelijke en heerlijke Naam, op deze aarde, door het grootste gedeelte van het menschedom, schandelijk wordt geschonden?

Zouden wij het zoo gemakkelijk verdragen, dat de heidenen *de heerlijkheid des onverderfelijken Gods, veranderen in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mensch of van viervoetige en kruipende gedierte* (1)? De Godlievende Israeliet was geheel anders gezind, toen hij betuigde: *Waterbeken vlieten af van mijne oogen, omdat zij Uwe wet niet onderhouden* (2). Als wij maar half zoo bedroefd waren als deze man over de miskenning en onteering van God door anderen, hoe veel williger, hartelijker, ernstiger zouden wij om derzulker bekeering bidden?

En waar weinige of geene liefde is voor God, daar zal ook weinige of geene liefde zijn voor *den Heer Jezus Christus*. Wij moeten ons over ons zelve ten diepste bedroeven, als wij bedenken, wie wij voor den Verlosser en Behouder onzer zielen moesten wezen, en wie wij voor Hem zijn. Hoe weinig kan men het aan ons bemerken, dat wij gelooven, dat Hij zijn leven gaf in den bitteren dood, om ons te redden van een eeuwig verderf, en te brengen tot de heilige

(1) Rom. I: 23. (2) Psalm CIX: 136.

hemelvreugd! Hoe zeldzaam openbaart zich onze liefde, onze dankbaarheid, onze ingenomenheid voor Hem? Kunnen wij ook met Paulus zeggen: *de liefde van Christus dringt ons?* Voorzeker dan althans niet, wanneer wij liever te huis blijven, dan daar te komen, waar men bidt om de openbaring van zijne genade en heerlijkheid op aarde. Er zijn hier en daar nog wel menschen, aan welken men het bemerkt, wie en wat hun het naaste aan het harte ligt: deze welmeenende liefhebbers van onzen Heer vindt men dan ook in onze Bedestonden tegenwoordig. Maar hoe klein is hun getal? In vele Gemeenten zult ge nauwelijks één van de vijftig leden (misschien mogt ik wel zeggen: één van de honderd) in onze zamenkomsten vinden. Zou er in zulke Gemeenten vele liefde voor den Zaligmaker zijn kunnen? Ik oordeel mijnen broeder niet, die ligtelijk beter is dan ik ben: maar ik weet zulk een bestaan met de liefde voor den Verlosser niet overeentebrenge. — Ik denk, als Martha en Maria van Bethanien, als de Raads-

heer Jozef van Arimathea, als de Overste Nicodemus thans leefden, dat zij in onze zamenkomsten wel zouden tegenwoordig zijn.

En hoe zou er nu hartelijke, werkzame liefde voor het geestelijk welzijn van *onze medemenschen* zijn kunnen, als er zoo weinig liefde voor God en den Zaligmaker bij ons gevonden wordt? Helaas! deze liefde voor malkander is bij de meeste menschen zoo arm en bekrompen, dat zij zich menigmaal zelfs niet uitstrekt tot de zielen dergenen, die wij dagelijks rondom ons zien, tot de zielen onzer kinderen, onzer bloedverwanten, onzer dienstboden. En hoe zouden wij dan de zielen van menschen, die ver van ons wonen, die wij nooit zagen, in onze liefde kunnen of willen omvatten? Het schijnt wel eenige liefderijke belangstelling aantetuiden, dat sommigen in onze Gemeente leden zijn van het Bijbelgenootschap; dat zij ook hunne toelage ter verbreiding der Evangelie-prediking onder de Heidenen bijbrengen: althans hierdoor toont

gij, dat ge de zaak goedkeurt en wilt voor-
 staan. Maar waarom vereenigt gij u dan
 ook niet met onze gebeden? Mag ik u
 zeggen, wat ik denk? Het is veel gemak-
 kelijker voor ons zondige hart, de zaak van
 Christus met eene jaarlijksche gift, dan met
 een gedurig bidden te bevorderen. Hoe
 geestelijker eenige Christelijke oefening is,
 des te moeilijker is dezelve voor ons.
 Maar het bidden is eene geestelijkere oefening,
 dan het uitreiken van eene gifte. Ook is
 er meer geloof en liefde noodig, om ons tot
 een gedurig en aanhoudend bidden om gees-
 telijke gaven, dan tot het geven van een stuk
 geld ten goede van onzen medemenschen op-
 tewecken. — En wat gevolg moet ik nu
 hieruit afleiden? Ik durf het naauwelijks
 zeggen, maar het schijnt mij echter waar-
 heid te zijn: Zoo is dan uw lidmaatschap
 aan Bijbel- en Zendelinggenootschap, waar-
 aan het gebed des geloofs en der liefde
 ontbreekt, weinig waard bij Hem, die den
 zin en de bedoeling van ons hart gadeslaat.
 Uwe toelage moge mede dienen om de goede

zaak te bekostigen; uwe giften zijn daarom ook aangenaam bij de vrienden van onzen Heer, en zij willen er u gaarn voor bedanken: maar bij God kunnen dezelve niet welgevallig zijn; zij zijn te koud en harteloos. Daarom wilden zij zoo gaarne, ook uit liefde tot u, dat gij lust had om, bij uwe toelagen, ook uwe gebeden te voegen. Ik herinner mij hier, wat Paulus aan de Corinthiërs, bij welken ook de liefde ontbrak, schreef: *Al ware het, dat ik alle mijne goederen anderen ten beste gave, en ik had de liefde niet, zoo ware ik niets.* (1)

Misschien is er nog

Eene vierde oorzaak, die sommigen terughoudt van het gemeenschappelijk gebed, het is: de Volgzucht.

Onze wijze en weldadige Schepper heeft ons eene neiging ingeschapen om anderen ligtelijk natevolgen, opdat wij zoo het goede van malkander leeren, malkander daarin aanmoedigen en door ons goed voorbeeld

(1) 1 Cor. XIII: 13.

voorthelpen zouden. Maar door de verbas-
tering van onze natuur is ook deze neiging
in ons geheel ontaard, en nu zijn wij veel
gereeder om malkanders verkeerdheden, dan
wel malkanders wijsheid en vroomheid na-
tevolgen. Ook zijn er veel meer kwade
dan goede voorbeelden rondom ons. Zoo
hindert en bederft de een den ander.
Dit, vrees ik, openbaart zich ook in onze
bedestonden. Er zijn weinige aanzienlijken
naar de wereld, weinige geletterde en bo-
ven anderen beschaafde menschen, die de-
zelfde bijwonen. Wat hier van de reden zij
wil ik liever niet onderzoeken: maar het is
bedroevend, dat hierdoor ook vele anderen
worden teruggehouden. De vergadering in
ons biduur is op vele plaatsen voor een
groot gedeelte een hoopje eenvoudige, min
aanzienlijke menschen. In den wintertijd
wanneer veler handenarbeid stil staat, vinden
wij zelfs vele min of meer behoeftige hand-
werkslieden in ons midden. Dit hindert den
verstandig-nadenkenden Christen niet; hij
ziet hen veeleer met blijdschap; hij denkt

aan het gezegde van den Apostel Jacobus: *Hoort mijne geliefde Broeders! heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld om rijk te zijn in het geloof* (1)? Hij vereenigt zich gaarne met dezulken in het gebed en vermoedt, of niet misschien onder hen de hartelijkste bidders gevonden worden. Maar zoo denkt het groote getal onzer ledematen niet: zij vermoeden veeleer, dat de zaak niet zoo hooggewichtig zijn kan, die door vele kundige en godsdienstige menschen in de gemeente wordt ter zijde gezet en alleen of meest, wel door brave, maar toch min-kundige menschen wordt ter harte genomen.

Ik zal hier niet herhalen, wat ik reeds vroeger zeide van de schade, die deze blinde volgzucht te weeg brengt, wanneer zulken, die boven anderen eenen goeden en vromen naam hebben in de gemeente terug-blijven. Ik heb, zoo ik denk, genoeg gezegd om de voornaamste vrij algemeen werkende oorzaken van traagheid en lusteloosheid, tot deelneming in onze gebeden

(1) Jac. II.

voor de beste en heerlijkste zaak, aante-
wijzen.

En wat zal ik nu nog verder zeggen?
zal ik nu nog

*De bedenkingen, die men maakt, tegen het
bijwonen van onze zamenkomst*

opgeven en trachten wegtenemen? Ik heb
er in den loop van mijn geschrijf al eene en
andere opgenoemd en derzelve ongegrond-
heid, naar mijn inzien, aangetoond. Zal ik
er nog meer noemen? Ik weet ze niet allen.
Ieder heeft de zijnen; en als de lust en goede
zin ontbreekt tot eenige zaak, dan is ons
arglistig hart zoo rijk en vruchtbaar in uit-
vlugten en verschooningen, dat mijne zwakke
wijsheid daartegen niet veel baten kan. Ik
wil echter ten overvloede nog eene en andere
bedenking, waarmede men zijn terugblijven
wil goed maken, aanstippen.

Eerste bedenking. » Ik kan de berigten
in mijn huis wel lezen.» Het zij zoo!
maar dan mist ge echter het gemeenschap-
pelijke gebed; dus mist ge het noodigste

en beste. Het lezen der berigten is hier bijzaak, het gebed is hoofdzaak en steeds eene der aangenaamste en krachtigste middelen, waardoor de uitbreiding van het Evangelie moet bevorderd worden.

Tweede bedenking. » Ik kan in mijn huis en in mijne binnenkamer ook wel om de uitbreiding van het Evangelie bidden." Maar doet ge dit ook? Doet ge dit, niet nu en dan en als ter loops, maar dagelijks, geduriglijk, zoo als het hoog gewigt der zaak waardig is en vereischt? Ligt u de komst van Gods Koningrijk, de bevordering van de genade-heerschappij des Verhoogden Middelaars, doorgaans in uwe gebeden op het hart? Zegt ge: neen! dan is uwe verschooning ijdel en valsch. Zegt ge: ja! Waarom wilt ge dan eene zaak, die u dierbaar is, ook niet gemeenschappelijk met ons bidden? Ei! Broeder! Ik bid u; kom tot ons, want zulke hartelijke bidders, die niet éénmaal in de maand in onze zamenkomst, maar dagelijks ook in hunne eenzaamheid deze bede tot God brengen, zijn ons de

besten. De Zaligmaker zou misschien tot u zeggen: *het ééne moet gij doen, en het andere niet nalaten.* —

Eene derde bedenking. » Men hoort meermalen ongunstige berigten van sommige Zendingen en van hunnen arbeid onder de Heidenen. Heeft die bekeering wel veel te beduiden?" Maar gij kunt daarentegen, zoo gij wilt, ook gunstige berigten hooren van andere menschen, die ten minste even zoo veel geloof verdienen. En wilt ge nu, even gelijk de vijanden van Jezus Christus, liever het kwade dan het goede gelooven? Waarlijk! er is niets, dat partijdiger en vijandiger door velen beoordeeld wordt, dan het echte Christendom en deszelfs bemoeijingen: de wereld kan het niet verdragen. — Indien zulken, die met zekerheid iets nadeeligs wisten, vrienden en volgelingen van den Zaligmaker waren, en van Hem liefde en bescheidenheid geleerd hadden, zouden zij de ongunstige berigten liever in stilte aan de Bestuurders van ons Genootschap bekend maken, opdat deze, zoo veel in hen is, het kwaad

keeren mogten. — Intusschen willen de vrienden der Zedelingszaak hiermede niet ontkennen, dat er meermalen wel het een of ander te berispen valt. Dat hebben zij, toen zij zich deze zaak begonnen aantetrekken, niet anders gewacht: onze Zedelingen zijn geene Engelen. Of kan het in de prediking en uitbreiding van het Evangelie over de aarde nu reiner en vromer toegaan dan ten tijde der Apostelen? Door hoevele en velerlei boozen tegenstand en verkeerde handelingen van anderen, is Paulus meermalen bedroefd en geplaagd! (1) maar daarom liet de edele man niet af; daarom vertraagde hij niet. Ook zag hij, om en bij het gebrek en den verkeerden zin van sommigen, het goede en nuttige, hetwelk echter nog door hen gesticht kon worden, niet voorbij: maar verheugde zich ook over den arbeid en de prediking zelfs van kwalijkgezinden, omdat *nogtans Christus op allerlei wijze gepredikt werd*. O! hoe hartelijk en ernstig bleef hij biddend onder alle miskening en tegen-

(1) Phil. I: 15, 16. 2 Tim. IV: 10, 14—16.

stand van de blinde ijveraars voor de Wet, die het zuivere Evangelie verdorven! — En gijlieden! gij onttrekt u, gij wilt niet met ons bidden, omdat men u verhaalt, dat alles niet zuiver en volkomen is. — Welk een onderscheid tusschen Paulus en u! Meent ge niet, dat de man, als hij nog leefde, u zeer bestraffen zou? Hij doet het nu door zijne brieven en door zijn voorbeeld. — Laat u dan gezeggen, niet door mij, maar door den Apostel des Heeren, en bedenkt, dat even dit gebrekkige, hetwelk gij zegt, dat u terughoudt, u veel meer verplicht en moet opwekken om deze gebeden te ondersteunen, daar gij ziet, hoezeer onze Zendingen, zoo wel als zij die hen opleiden tot hunne moeilijke dienst, Gods onderwijzing, besturing en bewaring noodig hebben.

Er is *eene vierde bedenking*: » Wij bidden wekelijks in de gewone zamenkomsten van de geheele Gemeente om den Goddelijken zegen over de Evangelie-prediking: Is dit niet voldoende? » Ik stem het u toe: maar hoe is meermalen dit gebed? De Voorganger,

door zijn bijna volbragt werk vermoeid, te meer vermoeid naar mate hij hartelijker predikte, kan zich soms nu moeilijk stemmen en opheffen tot dien eerbied en ernst, die zoo noodig en betamend is; en als de Voorbidder mat en flauw is, zal de biddende Gemeente niet zeer levendig en vurig zijn kunnen; soms ook is hun de tijd ontglipt, en nu moet hij ten einde spoeden. Het is hierom, dat ik aan deze gewigtige zaak doorgaans in het voorgebed opzettelijk denk. Maar al waren nu de gebeden in de Gemeente veel hartelijker en vuriger, daarom zijn onze Bedestonden niet overtollig. Wij bidden in de Gemeente telkens ook voor de belangen van ons lieve Vaderland: maar als ons land zich in hoogen en dringenden nood bevindt, keurt gij het dan af, dat er opzettelijke Bedestonden ten goede van Land en Volk gehouden worden? Neen! gij zijt daar blijde mede, gij zoudt uit die zamenkomsten niet willen terug blijven. Och! mijne lieve mede-christenen! het menschedom, Adams gevallene nakomelingschap, is in hoo-

gen nood, in diepen jammer, en er is hier geene hulp, geene verandering mogelijk dan door het eenig Evangelie der genade. Duzenden onzer eigene Landgenooten, leven in volslagene onkunde en ongevoeligheid; zij bederven zich zelve en de hunnen; zij vermeederen grootelijks de schuld en ellende van ons Land en Volk. Deze onze overtuiging — het moet ook de uwe zijn — dringt ons tot dat bidden. Doen wij nu een overtollig werk?

Ik hoor nog *eene vijfde bedenking*. Gij zegt: „Ik heb geen licht in deze zaak; ik kan niet zien, dat ik tot die deelneming verplicht ben; ik hoop en wensch het beste van dit bidden, maar gevoel geene roeping om mij daarmede te vereenigen.” Of voelt ge dan roeping en verplichting tot het tegendeel? Dit schijnt zoo. — Ei! bedenkt u wel! of is alles, wat ik van de betamelijheid en nuttigheid dezer gemeenschappelijke gebeden gezegd heb, zoo onbeduidend? Ik vermoede, zoo gij anders gewoon zijt over ernstige dingen ernstig natedenken, dat er

soms wel eens een straaltje licht is opgegaan, maar misschien hebt gij uwe oogen daarvoor toegesloten. — Ik voor mij dank den genadigen God, dat Hij er mij licht in heeft gegeven. Mogte ik dit licht maar getrouwer volgen: want het is het licht van Zijn Woord, het licht des geloofs en der liefde; en dit licht bedriegt niet. En zoo gij, mijn Broeder! na het bedachtzaam en waarheid-lievend lezen van dit Stukje, nog geen lust hebt in uwe Christelijke roeping en verpligting, kan ik u niet helpen, maar bid den Vader der lichten, dat Hij u en mij leide in den regten weg.

Een zesde *bedenking*. » Maar het is wat nieuws; onze vrome Voorvaderen deden het niet.” Zij dachten er echter meer aan, dan gij meent. De Formuliergebeden, die gij achter uwen Bijbel vindt, en die, in vroeger tijden meer dan nu, in de Gemeenten gebruikt werden, kunnen ook in dit opzigt van den Christelijken zin onzer voorouderen getuigen. Niet alleen in alle gebeden voor de openbare Godsdienstoefeningen

ingerigt; ook in de *gebeden voor den Kerkenraad*; zelfs in *het gebed, bij de Christelijke inzegening van het huwelijk* nog in gebruik, wordt aan de uitbreiding van het Evangelie en aan den welvaart van de Christelijke Kerk gedacht. Wilt gij het hooren? Dan baden zij: *Dat het rijk des satans verstoord worde, en het Rijk van Christus gesterkt in deze en andere Gemeenten!* op een' anderen tijd: *Wil uw aangevangen werk krachtelijk volvoeren, u altijd eene regte Kerk verzamelende en dezelve bij de zuivere leer en regt gebruik der Sacramenten en de naarstige oefening der discipline bewarende.* Dan weer: *Kom uwe Kerk te hulp! Verlos ze van allen overlast, bespotting en tirannij!*

Maar bovendien: als gij onze zamenkomsten tot het gebed niet goedkeurt, omdat het naar uwe meening eene nieuwigheid is, dan zult gij de werkzaamheden der onderscheidene Bijbelgenootschappen ook moeten afkeuren, dat men daar den Bijbel in allerlei vreemde talen overzet. — Hoewel

neen! dit is niet nieuw; dit heeft de liefde-
zorg der allereerste Christenen reeds begon-
nen — maar, dat men den Bijbel overal
aan behoefligen om niet uitreikt; dat men
afzonderlijk voor de menschen predikt,
overeenkomstig hunne bekrompene bevatting;
dat men zondags-scholen heeft opgerigt, om
er kinderen, die, gedurende de week, door
hun dagelijksch werk gehinderd worden, tot
het lezen en verstaan van den Bijbel behulp-
zaam te zijn. Dit is alles wat nieuws: keurt
gij het daarom af? Dat kunt ge niet, dat
wilt ge niet. O! hadden wij meer dierge-
lijke nieuwigheden in de Vaderlandsche Kerk
en in de gansche Christenheid! Ik ken, bij
ondervinding, derzelve nuttige strekking en
uitwerking. Ik hoop en bid van God, dat
al dit nieuwe, *oud* moge worden onder ons,
dan, mijne tegensprekende Broeders! dan
zullen uwe kinderen ten minste, door het
nieuwe, dat u schijnt tegen te staan, niet
gehinderd worden.

Ten slotte wil ik hier nog toevoegen

Eene vraag aan hen, die wel nu en dan, maar niet doorgaans en gezet ons Biduur bijwonen.

Gij keurt deze onze zamenkomsten goed, want gij komt er soms; waarom komt gij er dan niet meermalen en gedurig? Misschien kunt ge niet altijd, omdat dringende huisselijke of beroeps-bezigheden u hinderen. Dit zal u dan ook wel leed doen, en uw gebed in uwe eenzaamheid zal op dien avond dan te ernstiger zijn.

Maar misschien laat ge uw komen of achterblijven afhangen, van uw minder of meerder welgevallen in den Leeraar, die Voor ganger is. Mag dit zoo zijn? Paulus zegt: neen! hij noemt een diergelijk doen *vleeschelijk*, en vraagt aan menschen, die, op dergelijke wijze, onderscheid tusschen hunne Leeraars maken: *Wie is dan Paulus en wie is Apollos anders dan dienaars, door welke gij geloofd hebt? Het zij Paulus, het zij Apollos, het zij Cephas, zij zijn alle uwe en ten uwen dienste* (1). — Het kan wel zijn,

(1) 1 Cor. III: 3, 4, 25.

dat men den eenen Voorganger beter dan den anderen verstaat, en zich met zijn bidden gemakkelijker verëenigt; maar daarom moogt ge niet terug blijven. Ik vrees, dat men het Biduur wel eens bijwoont, meer om des Leeraars, dan om Christus wil.

Maar ik vermoed bij sommige tragen nog een ander beletsel, hetwelk mogelijk nog erger is. Het is bij hen nog meer de aanlokkende wereld, dan de minbehagelijke Voorganger, die hen telkens doet terug blijven. Wereldsche bemoeijingen, die gemakkelijk konden worden uitgesteld, een aangenaam gezelschap, of eenig ander zinnelijk genot is ligtelijk ten hinder, omdat de liefde tot God en den Verlosser flauw is.

Ieder kenne zich zelve! En als iemand van mijne lezers zich hier moet veroordeelen, dan ga hij toch, tegen de stem van zijn geweten, niet voort in deze laauwheid en goddeloosheid. Gij kent hier uwe verpligting beter dan anderen, en zoudt daarom dubbel schuldig zijn. De Apostel Jacobus zegt: *wie weet goed te doen, wie*

omtrent zijnen pligt wel onderrigt en daarvan overtuigd is, *en het echter niet doet, dien is het zonde*; hij heeft geenerlei ver-
schooning (1).

Gaarne sprak ik ook

Een woord tot mijne Medebroeders, die met mij de eer en het genoegen hebben om Voorgangers te zijn, in ons gemeenschappelijk gebed.

Ja mijne Broeders en Medearbeiders in het werk des Heeren! Ik mag het immers, ook in uwen naam, wel eene eer en genoegen noemen de mond te zijn van het beste — althans niet van het slechtste gedeelte der Gemeente tot den hoogen en genadigen God, en aan Hem de beste, de teederste, heiligste, heerlijkste zaak, de zaak en eer van zijnen eigen' Zoon, aantebevelen? Zeker! wij doen hier geen vruchteloos werk. Gij beschouwt het dan ook niet als een' lastigen arbeid, dien gij welstaanshalve op u hebt genomen; gij doet het, met mij, gewillig en

(1) Jac. IV: 17.

soms met blijdschap en zegen voor uw eigen hart. Maar als het u in dit werk gaat, gelijk mij, dan zijn wij zamen meermalen beschaamd en bedroefd over ons zelve; dan zijn wij misschien — ik althans — wel eenigermate mede de aanleidende oorzaken, dat niet meerdere leden in onze Gemeente ons Biduur bijwonen. Als wij hartelijker, ernstiger, overvloediger waren in het opwekken tot deelneming in onze zamenkomsten; als wij hartelijker, vuriger waren in ons bidden; wie weet, hoevelen wij er nog zouden gewinnen! Mijne ondervinding heeft mij geleerd, dat het herhaalde eenzame gebed, eene zeer goede voorbereiding voor het gemeenschappelijk bidden zijn kan. — Misschien valt het zulken onder u, die de eenige Leeraars eener landgemeente zijt, soms wel wat moeilijk iedere maand Voorganger te zijn in dit werk. Maar gij zult daarom niet vertragen: in den Heere gesterkt vernieuwen zich de krachten. Het komt, naar mijn inzien en ervaring, in ons werk en dienst vooral op den goeden zin aan.

Als deze leeft, dan krijgt ligchaam en ziel beide krachten, en wat bij het vooruitzien moeijelijk scheen, bevinden wij nu, onder het volbrengen, gemakkelijk en daarna aangenaam. Men is dan blijde en dankt God, dat men het heeft mogen en willen en kunnen doen.

Hier valt mij nog iets anders in, ter bevordering der goede zaak. Zouden wij in onze huisselijke onderwijzingen ook niet de algemeen heerschende laauwheid kunnen tegenwerken? Mij dunkt: wij moesten ook in ons Catechetisch onderwijs, onze leerlingen doen opmerken wat een Christelijke naam en belijdenis hieromtrent van ons vordert. Ook kunnen wij de nieuwe aankomelingen in de gemeente, bij het afleggen hunner belijdenis, dit niet te veel op het hart drukken: niet zoo zeer met oogmerk, om daarmede leden voor ons genootschap te winnen, maar veel meer nog, om de zielen van onze geliefde kweekelingen te genezen van eene ongelukkige kwaal. Maar mijne opwekking en aanmoediging is misschien overtollig.

Gij zult mij dezelve echter niet ten kwade duiden. Ik zeg dit alleen, opdat wij toch *standvastig, onbewegelijk en altijd overvloedig zouden zijn* en meer en meer worden, *in het werk des Heeren, als die weten, dat onzen arbeid niet ijdel is in den Heere* (1).

Nog een vriendelijk woord aan mijne Ambtbroeders, die tot nu toe, niet medewerkten tot ons gemeenschappelijk gebed.

Zoo dit boekje den een of ander van u in handen komt, en gij hetzelve leest, eik ik verzoek u als een Broeder, dat gij nogmaals onpartijdig en gemoedelijk wildet nadenken over deze zaak: zij is immers wel een herhaald nadenken waardig? Laauw en onverschillig mogen wij toch niet zijn ontrent de Goddelijke en Christelijke dingen. Zou ook hier in dit geval niet eenigermate gelden, wat onzen Heer ons zoo nadrukkelijk zeide: *Wie met mij niet is, die is tegen mij; en wie met mij niet vergadert, die verstroot!* (2) Ik vraag het u slechts met

(1) 1 Cor. XV: 58.

(2) Matth. XII: 30.

bescheidenheid. Dat ons geweten antwoorde! Doch misschien hebt gij den goeden wil, maar de gelegenheid ontbreekt u, om u maandelijks in uwe Gemeente met onze gebeden te vereenigen. Dit zal u dan wel zeer hinderen, en gij zult dan echter in uw huis, in uwe eenzaamheid u wel met ons willen vereenigen; ook zult gij dan het belang en de uitbreiding des Christendoms in de gewone bijeenkomsten der Gemeente, dies te ernstiger den Heer aanbevelen; en bijzonder ook op den zondag, die onzen maandelijkschen bedestond voorafgaat, haar hier aan doen gedenken, zoo zal zich welligt menig een, te dier ure, in zijne woning, met u en met ons in den geest vereenigen; zoo zou er dan, schoon niet in naam, toch in der daad, misschien nog wel beter dan elders, in uwe gemeenten bedestond gehouden worden.

Maar als wij de goede gelegenheid hebben, of ligtelijk maken kunnen, zou ons dan de goede wil mogen ontbreken? Immers neen! Of hebben wij niet vrijwillig ons zelve,

dat is: onze zielen en lichamen, onze tijden en gelegenheden, onze vermogens en krachten overgegeven aan de dienst van de gemeente onzes Heeren; aan de uitbreiding en bevordering van de eer zijnes naams? En kan dit aangenamer en gemakkelijker door ons geschieden dan in het gebed; in een gebed, dat wij bidden in plegtige en opzettelijke vereeniging met duizenden, die Hem in waarheid liefhebben? Hij roept ons niet om ons Vaderland en vrienden te verlaten, en moeilijke reizen te ondernemen; om gevaren te trotseeren; om vele ontberingen en opofferingen te verdragen, ten dienste van zijne gemeente. Integendeel, wij mogen in ons vaderland aan onze volksgenooten, aan reeds onderwezenen, en daaronder aan vele belangstellende en heilbegeerige menschen het Evangelie der zaligheid verkondigen; in plaats van moeite en gevaren mogen wij meermalen, ook boven andere standen en betrekkingen in de menschelijke maatschappij, deelen in de liefde en achting der beste menschen. Zouden wij

nu , bij het genot van zoo veel aangenaamheid en vergenoeging , die wij in de bediening van het Evangelie mogen zoeken , niet gaarne biddende gedenken , aan de behoeften van onze medebroeders en medearbeiders in des Heeren werk , die alle deze aanmoediging missen , en in veel strijd of beproeving , dikwijls een' stijlen en donkeren weg moeten bewandelen? Mij dunkt , dat de liefde voor het Evangelie en voor onze medebroeders , die hetzelfde onder de heidenen verkondigen , wel diep moet zijn ingeslapen , als wij hier laauw en onverschillig blijven kunnen .

Meent intusschen niet , mijne waarde Ambtbroeders ! dat ik , dus sprekende uw meester zijn wil . Dit zou mij niet voegen ; onze Heer Jezus en deszelfs Apostelen verbieden mij dit ernstig ; ook heb ik aan mij zelven genoeg te berispen ; ik weet , dat *wij allen voor den regterstoel van Christus zullen gesteld worden* . Maar den eenen broeder mag echter den ander' wel een woord in vriendelijkheid toespreken ; hij kan dit niet nalaten , als hij zijnen broeder

lief heeft. Dit deed ik nu ook; en ik zou er nog wel meer kunnen bijvoegen, maar ik heb misschien reeds te veel gezegd; ook wacht ik de vrucht van mijn schrijven niet in het allerminste van de wijsheid en kracht mijner woorden; maar alleen van hooger licht en hooger kracht.

Ten laatste nog een woord aan alle mijne lezers.

Als gij dit boekje met toestemming hebt gelezen, en daardoor overtuigd zijt van de betamelijkheid en nuttigheid der zaak, waartoe ik u wilde opwekken; als gij misschien zijt beschaamd geworden over uw onverstand, over uwe traagheid en verzuim, maakt dan dit boekje ook aan anderen bekend; geeft het te lezen aan een en ander, vooral aan zulken, die van onze bidstonden weinig of geen werk maken, opdat ook zij met u beschaamd worden, en zich voortaan met ons vereenigen in het gebed. — Maar gij zult dit wel doen, ook zonder mijn verzoek, want als wij zelf overtuigd zijn van eene groote en nadeelige dwaling, dan dringt

ons de liefde voor de waarheid zoo wel als de liefde voor onze medebroeders, om hen met ons op den regten weg te helpen.

Ik leg de pen neder in de stille en blijde overtuiging dat, al hadde ik geen letter op het papier gezet, *hèt welbehagen des Heeren*, over ons, arme verlorene menschen, niet te min door de hand van *zijn regtvaardigen knecht*, den verhoogden Middelaar in den Hemel, *voorspoediglijk zal voortgaan* (1). Ik leg de pen neder met de ootmoedige bede, dat Hij, die mij in het hart gaf deze bladen te schrijven, mijne welgemeende toespraak aan mijne mede-christenen wille zegenen, opdat wij, het zij dienaren en voorgangers, het zij leden van des Heeren gemeente, voortaan *en* in onze huizen, *en* in onze samenkomsten *en* in het maandelijksche Biduur, hartelijker gelooven, overvloediger en vuriger bidden: *Hemelsche Vader! Uw Naam worde*

(1) Jes. LIII: 10.

geheiligd! Uw Koningrijk kome! Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, alzoo ook op aarde! Broeders! het Amen! — niet ons meestal kranke en zwakke Amen! — maar het krachtige, het goedkeurende, het bevestigende Amen! van boven, zou niet achter blijven.

Bij M. WIJT & ZONEN, Drukkers van het Nederlandsche
 Zendinggenootschap, worden ook uitgegeven
 de navolgende Kleine Stukjes.

No.			
1.	Evangelische herinneringen aan Kranken	4	15 Ct.
2.	Over het nuttig Kerkgaan	-	10 "
3.	Over het doen van Belijdenis	-	10 "
4.	Een woord voor menschen die niet ter kerk kunnen gaan.	-	10 "
5.	Het Christendom beschaamd door Heidenen	-	10 "
6.	Evangelische herinneringen aan Bedroefden	-	15 "
7.	Evangelische herinneringen aan Vaders en Moeders..	-	20 "
8.	Een woord aan Vaders en Moeders, over den Doop.	-	05 "
9.	Over het allerbeste Boek	-	10 "
10.	Onderwijs over het Bijbellezēn	-	25 "
11.	Levensgeschiedenis van den grootsten Man	-	25 "
12.	Iets over het Avondmaal	-	15 "
13.	Opwekking tot de huisselijke Godsdiensl	-	15 "
14.	Zamenspraak tuschen drie vrienden over de Wedergeb.	-	07½ "
15.	Het leven van William Kellij	-	15 "
16.	Drie zamenspraken tuschen een Leeraar en een Huism.	-	15 "
17.	Het dorp Eersenhoef, tot vorigen welvaart hersteld..	-	25 "
18.	Het nadeel van het bij de straat loopen der kinderen	-	20 "
19.	Waarschuwing tegen de Ontucht	-	30 "
20.	Iets voor herstelden uit krankheid	-	20 "
21.	Iets voor Gevangenen	-	45 "
22.	Geschenk der christelijke liefde voor kinderen	-	32½ "
23.	Geschenk voor Lidmaten der christelijke kerk	-	25 "
24.	Heb ik wel genoeg voor de Eeuwigheid ?	-	20 "
25.	Tweede Geschenk der christelijke liefde voor kinderen	-	25 "
26.	Voor Dienstboden	-	25 "
27.	Over de Feesten	-	20 "
28.	Iets voor Armen	-	10 "
29.	Jezus, de geneesmeester van kranken	-	12½ "
30.	Evangelische Herinneringen aan oude lieden	-	22½ "
31.	Verzameling van leerz. brieven en opwekkende verhalen	-	20 "
32.	Opwekking tot weltevredenheid	-	20 "
33.	Een goed woord aan christen-anders over de opvoeding	-	20 "
34.	Frankē, de kracht des Geloofs	-	15 "
35.	Schets van het leven van Afrikaner	-	10 "
36.	Waarschuwing tegen het Kwaadspreken	-	10 "
37.	Iets over de Zelfkennis	-	20 "
38.	Een woord van onderrigt en troost, in Sterfhuisen.	-	25 "
39.	Men doet niet, wat men kan	-	17½ "
40.	Vriendelijke raad aan zwaarmoedigen	-	25 "
41.	Waarom word ik niet beter ?	-	25 "
42.	Wie zijn, hier op aarde, de gelukkigste menschen ?	-	20 "
43.	Gedenk te Sterven	-	25 "
44.	Het Voorbidden, een pligt der Christelijke liefde	-	17½ "

A 2421027

*Bij de Drukkers en Boekverkoopers M. WIJST & ZONEN
zijn ook te bekomen de volgende Kleine Stukjes.*

No.	
1.	Noodzakelijkheid der kennis van Jezus Christus . . . à 10 Ct.
2.	Het geluk van God tot zijnen Vriend te hebben . . . - 15 "
3.	Het waar geluk, geschetst in drie gesprekken . . . - 15 "
4.	Van Eijk, iets over de Bekeering . . . - 40 "
5.	» » over de Sacramenten . . . - 10 "
6.	» » over de Regtzinnigheid . . . - 45 "
7.	» » voorbeelden van Vroegbekeerden . . . - 40 "
8.	» » bij de uitdeeling des Bijbels . . . - 05 "
9.	Jezus, de ware Zondaarsvriend . . . - 10 "
10.	Een boekje voor menschen, die het niet willen lezen - 05 "
11.	De godvruchtige Krijgsman . . . - 10 "
12.	Iets over het Vloeken . . . - 05 "
13.	Hartelijke opwekking en welmeenende raad . . . - 10 "
14.	De weg des Heils, in zestien korte voorstellen . . . - 20 "
15.	De godvruchtige Zeeman . . . - 20 "
16.	Een woord tot bemoediging . . . - 07½ "
17.	Iets over de Vereeniging . . . - 15 "
18.	Jonathan de Baggerman . . . - 10 "
19.	Franke, heilige en veilige weg . . . - 05 "
20.	Overdenking over het Wederzien . . . - 10 "
21.	Eerstige gedachten over de Eeuwigheid . . . - 07½ "
22.	Raadgevingen. Wenken. Middelen . . . - 10 "
23.	Leven en Sterven van een vroeg godvreezend Dochtertje - 20 "
24.	Onderwijs om zalig te worden . . . - 05 "
25.	Het boerenmeisje . . . - 02½ "
26.	Jozef . . . - 03½ "
27.	Schets van Jezus leven . . . - 10 "
28.	Vrolijk uitzigt van een 96 jarigen grijsaard . . . - 15 "
29.	De goede Moeder . . . - 20 "
30.	Th. Hoog, over de vroege Godzaligheid . . . - 20 "
31.	— — — — — opleiding van het Nagelacht . . . - 25 "
32.	Gedachten van een oud Godgeleerden . . . - 30 "
33.	Hogendorp, ootmoed voor God . . . - 50 "
34.	Wonderbare oogbeschouwing . . . - 40 "
35.	Realer, over de Gezangen . . . - 15 "
36.	Een boekje voor menschen om den Bijbel te lez. de 25 Ex. - 25 "
37.	Honigdruppen uit de Steenrots Jezus Christus . . . - 20 "
38.	Lessen der wijsheid voor alle Christenen . . . - 25 "
39.	Een zestiental beknopte Preckjes . . . - 12½ "
40.	Leven en bekeering van vrouw Langerveld . . . - 10 "
41.	Th. van der Groe, zaligmakend Geloof . . . - 60 "
42.	Kort Begrip der christelijke religie . . . - 10 "
43.	Bekeeringsgeschiedenissen en Sterfbedden . . . - 30 "
44.	Spiegel der goddelijke voorzienigheid . . . - 25 "
45.	Leven van Mevrouw Paterson . . . - 10 "
46.	Gesprekken en Overdenkingen over des Heilands lijden - 35 "

A.	Black, de Schoorsteenveger	à 10 Ct
B.	Nimmer te Laat	- 10 "
C.	Nimmer te Vroeg	- 10 "
D.	De kracht van den Godsdienst	- 10 "
E.	De Oudejaars-avond	- 10 "